

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Str. Baron L. Pop (volt Brassai
ucca) 10. szám. Telefonszám: 9-77
ELŐFIZETESI ÁRAK:
Félévre 600 lej
Negyedévre 320 lej
Egy hónapra 110 lej

KULFÖLDI
ELŐFIZETESI ÁRAK:
Egy évre 10 dollár
Egy hóra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő pénznem)
Hirdetések tarifa szerint
vételnek fel

UJ KELET

ZSIDÓPOLITIKAINAPILAP

ardt Géza és társulata,
dt Tibor, a rádió ked-
fellépése. A legújabb
ok, kuplék és dalok.
ak.

7: Krisztina,
einhardt Géza és tár-
nt Weygandt Tibor

és 7: Krisztina.

7, 9 órákor: A szöke
Szinkór Mozgó nyári
sorozatának második
énekes, táncos, zenés
főszerepekben: Else
hardt színház prima-
thur Hell, a Metropol
stája. Helyárak: 10 és

MŰSOR

or: Mámoros éjszakák.
tású orosz dráma. 11
filmlet csodálatos ko-
ványok teszik feledhe-
replők: Nestor Ariani,
hadsereg legkiválóbb
Gina Manes. Műsor
us és Journal.

or: Mámoros éjszakák.
iki Maus és Journal.

MŰSOR

EUROPÁI

augusztus 4.

rammofón. 18: Könyv
10:10: Rádiózenekar. 20:
Rádiózenekar. 21:30:
mekhangverseny. 22:15:

Honvédzenekar. 15:30:

Előadás. 17:30: Rendőr-
18:45: Novella. 19:15:
gorahangverseny. 20:
Énekl Halász Gitta és
Ezután Horváth Gyula

Hirdetések

né köser vegetárius ét-
Calea Regele Ferdinand
a.) 23 szám alá. Bejárás
él. Olcsó árak!

a Honvéd uca elején
os 3 szoba, előszoba
pa és mellékhelyiségek
a kiadóban.

le címüket „Jó partit
vatalba.

zobás, komfortos, napos
tel azonnalra kiadó. Ér-
helot (Eötvös u.) 10.

ongora bérbeadó. Meg-
0-12-ig özv. Jámborné

tó jutányosan előkészít
a. Perfekt román, né-
leg ellátás ellenében is

odának, orvosi rendel-
almas — nagyon olcsó
Deák Ferenc u. 9.

ősebb urinó, nevelőné-
esaládhoz. Perfekt fran-
6 zongoratanárnó. Cluj

házhoz ajánlkozik nap-
erenc u. 5.

Nagyvárad László és
m Rt. nagyvárad telepe-
mát) malomberlete ré-
erdélyi képviselőt keres-
yel, ki gyártmányainak
koznék. Csakis olyan
nek pályázzanak, akik
kök már működtek és
ismerik és kiknek mód-
b összegű készpénzvá-
Ajánlatok „László-
” címre küldendők.

As Uj Kelet az
és bászági zsidó
napilaj
Cikkeink után
forrás megjeli
meg
Kéziatokat nem küldünk vissza
megörzésükre nem vállalkozunk

Hiányzik a használati utasítás

Aki a kellenél jobban támadja a kormányt: az hazaáruló? Hogy ki találta ki ezt a legújabb bölcességet? Természetesen a miniszter urak, akik úgy látszik, nem tudnak nyugodtan aludni, ha folytonosan szidják őket. Más országokban is szidják a minisztereket, valószínűleg más országbeli minisztereknek is rosszul esik a jogos, vagy jogtalan kritika, de mégis elviselik békességgel. A Jorga-kabinet úgy látszik, túlértékény. A miniszter urak vagy nem akarják, vagy nem tudják elriselni a támadásokat. S mit csinál egy kormány, ha ennek ellenére sem szünek meg a támadások? Megijeszti az ellenfeleit, hogy örökre elmenjen a kedvük a kritikától. És mivel lehet Romániában a legjobban megijeszteni az embereket? Ha ráfogják, hogy hazaáruló. Ezért jelent meg kommuniké arról, hogy aki a kormány elleni támadásokban túlmegy a megengedett határon, az veszélyezteti az ország közbiztonságát és szemben fogja magát találni az ország törvényeivel.

De hol van a vége ennek a megengedett határnak? Használati utasítást kell volna mellékelni ehhez a kommunikéhoz, hogy a gyantatlan ember tudja, meddig tart a határ. Míg ez a használati utasítás meg nem jelenik, addig ki fogja megállapítani, nem-e hazaárulás az, ha valamelyik miniszterről azt írják majd a lapok, hogy csunya fiú. Vagy nem-e árt az ország biztonságának, ha valamelyik kormány funkcionáriusról közhírré kellene tenni, hogy az ország pénzt összetévesztette a sajátjával?

Brüning & Curtius

Ez a két név az utóbbi hónapok során olyan elválaszthatatlanul összeforrott, mint például Castor és Pollux, vagy Pat és Patachon. Talán még a névjegyük is közös, amit európai látogatásaik során a különböző államfőkhez és politikusokhoz beküldenek, — ha ugyan egyáltalán küldenek névjegyvet. A kitünő társaság éppen e látogatások révén tett szert a legjobb csengésű világhírnévre. Ők az európai politika nagy commis voyageur-jei. Mint lelkiismeretes kereskedelmi utazók, fáradhatatlanul cipelik áruikat egyik metropolishól a másikba. Sajnos, nem nagyon kelendő áru. Mindössze: az európai béke. Rosszul is meg az üzlet, mindennap fenyeget a csőd. Tegnap Párizsban, tegnapelőtt Chequersben és Londonban mutatták be mintakollekciójukat, ma pedig Rómába utaztak, hogy a fasiszta diktátorral próbáljanak egy kis üzletet csinálni. Eddig csak ígéretek kaptak, fix megrendelést annál kevesebbet. Pedig ha a legcsekélyebb kereskedői gondosság lakozna ezekben a meglátogatott cégekben, sietve adnák fel a legnagyobb megrendeléseket, mert tudniuk kellene, hogy ha a Brüning & Curtius társaság megbukik, úgy magával rántja az összes hasonszakszerű cégeket.

Vulgáris értelemben...

Erdély új miniszterének, dr. Pop Valérnak az Uj Kelet tegnapi számában megjelent nyilatkozata kétségtelenül meglepetésszámba megy és alkalmas arra, hogy a romániai zsidóság szimpátiáit feléje fordítsa. Az erdélyi miniszter kihangsúlyozta, hogy őt csak egy látszat alapján tartották eddig antiszemita névnek, de végeredményben nem az.

Erdély új minisztere bemutatkozik Erdélynek a kolozsvári vármegyházán

Dr. Pop Valer a munkanélküliségről, a nyugdíjasok kérdéséről, az állampolgársági revizióról, a törvények egységesítéséről, a bolétáról és a kisebbségi nyelvhasználatról nyilatkozik az Uj Keletnek

Karácsony utánra marad az állampolgársági revízió

Hogyan oldaná meg dr. Pop Valer a kisebbségi nyelvhasználat problémáját?

Cluj-Kolozsvár, augusztus 4. (Az Uj Kelet tudósítójától). Pop Valér dr., Erdély minisztere, Kolozsvárra érkezett és kedden este hét órákor a vármegyei prefektúrán fogadta a sajtó képviselőit. Ujságíró számára nem jelent különösebb élményt egy ilyen sajtófogadás. De most a kolozsvári ujságíró egészen más, mondhatnánk furcsa érzéssel ment el erre az intervju-ra Van valami különös abban, hogy olyan magas állami funkcionárius-hoz indultunk el, aki még csak hetekkel ezelőtt éppugy futott ügyes-bajos dolgait után, mint mi magunk. Láttuk a törvényszéken, mint kvalitásos ügyvédet, láttuk különböző hivataloknál, amint klienseinek ügyeit intézte, mint városi tanácsost, aki szűkebb pátriájának, Kolozsvárnak polgárait képviselte és ádáz harcot vívott a tanács többségével szemben — egyszerűen láttuk egy közénk tartozó, kétségtelenül nem mindennapi kvalitású polgárembert, aki éppen úgy dolgozott és tevékenykedett a maga hétköznapi életében, mint bármelyik polgára ennek a városnak. Tempora motandur — és Pop Valér, a kvalitásos kolozsvári ügyvéd miniszteri tárcába lendült anélkül, hogy egy egyetemi tanári, vagy egyéb magas állami tisztviselői állás szolgált volna ugródeszkául ehhez a kivételes karrierhez.

A prefektura nagytermében ugyanez a különös érzés fogja el az embert. Mindazok a Kolozsváron jólismert hivatali vezetők: pénzügyigazgató, a rendőrkészor, a belügyminisztériumi vezérfelügyelő, stb., akikhez ügyeinek elintézése végett hivatásának gyakorlása közben naponta kopogtatott be, most a minisztert megillető tisztelettel veszik körül a kormány egyetlen erdélyi tagját. Pop Valér, mint ahogy minden ünnepléses alkalommal szokta, most is jól szabott szakettjében állja mindazoknak a kérvényözönét, akikhez nem is olyan régen még ő fordult kérvényekkel.

Pop Valér természetesen a legnagyobb készséggel áll egy a román, mint a kisebb sajtó rendelkezésére — ez a szokása még abból az időből maradt meg, mikor még a kisebbségi nyelvek használata ellen tartott dörgedelmes filippikákat a kolozsvári városházán — és a prefektus

kabinetjében felel a sajtó munkásai által hozzáintézett kérdésekre. Husz ujságíró kérdésáradatainak nem könnyű dolog megfelelni és kétségenkívül Pop Valér ügyes politikai érzékének válik dicsőségére, hogy a miniszteri szerepben való ujdonsult voltát seholsem lehetett feleleteiből megállapítani.

A kormány és a munkanélküliség

Elsőnek a szociáldemokrata organum munkatársa intézett kérdést a miniszterhez arra vonatkozólag, hogy milyen intézkedéseket készül tenni a kormány az egyre növekvő munkanélküliség elhárítására. — A kormány — mondotta dr. Pop Valér — közmunkákkal akar segíteni a munkanélküliségen, miután az az álláspontja, hogy a munkalehetőség az egyetlen módja annak, hogy a munkanélküliséget csökkentse, sőt esetleg meg is szüntesse. A közmunkák során különösen utasvasuti munkákat fog kezdeni a kormány.

Arra a megjegyzésre, hogy a munkanélküliség kérdésének megoldása halasztást

nem törően sürgős, a miniszter azt a feleletet adta, hogy ősszel erre a célra létesített alappro megfelelő munkanélküli segélyt fog kiutalni a kormány.

Miért nem fizetik a nyugdíjakat

A hírlapírók ezután rendkívül égető probléma megoldása felől érdeklődnek. A hátralékos nyugdíj és tisztviselői fizetések rendezéséről.

— Ez a kérdés — mondotta a miniszter — az állami inkasszóval van szoros összefüggésben. A pénzügyigazgatóságok csak annak arányában eszközölhetik a kifizetéseket, ahogy az adóbevételek az államkasszába befolyanak. Ilyenformán nem is érhetik vádák a kormányt akkor, ha a behajtásoknál bizonyos szigorot alkalmaz, mert amennyiben a kinlevőségek nem folynak be, úgy a kormány sem tud eleget tenni kötelezettségének. A kormány ez év végéig ötmilliárd lej bel- és külföldi adósságot akar kifizetni és erre az egyetlen reális bázist az adóbevételek nyújtják.

Sehol sem olyan súlyos a nyugdíjasok helyzete, mint Kolozsváron

— A nyugdíjasok körében — mondtuk — a legnagyobb elkeseredés uralkodik. Különösen a központi nyugdíjpénztárral szemben általános az elkeseredés, mely hatszázmillió lej kölcsönt folyósított az utpénztárnak. Miután a nyugdíjpénztár autonóm intézet, a nyugdíjasok csődöt akarnak kérni a pénztár ellen.

— Ez mondotta rövid szünet után a miniszter — egészen fantasztikus elgondolás. Egyébként is a nyugdíjasok néha olyan aktusokra ragadtatják magukat, a melyek inkább ártnak, semhogy segítenek rajtuk. Fel kell hoznom a temesvári esetet, amikor a nyugdíjasok idegen állam konzuljához fordultak jogorvoslásért. Olyan cselekedet ez, amelyért törvényes szankció is jár. A nyugdíjasok a bevételekkel arányosan megkapják járulékaikat és éppen így az állami tisztviselők is. Nincs mindenütt olyan helyzet, mint Kolozsváron, mert egyetlen pénzügyigazga-

tóságnak sem kell tízezermillió lej nyugdíjat fizetnie havonta. Ez kivételes eset és az ország többi részeiben korántsem ilyen súlyos a helyzet.

Felhívtuk a miniszter figyelmét, hogy az állami jövedelmek adminisztrálása milyen nehézkesen megy. A pénzügyigazgató sághoz befolyó összegeket ezek a Banca Nationalához kell fizessék, a Banca Nationala viszont csak a kormány által kitölt akreditivék alapján fizethet. Egyszerűsíteni kellene ezt az eljárást olyanképpen, hogy a pénzügyigazgatóságnak jogában álljon a befolyt összegekből kifizetni a hátralékos tisztviselő és nyugdíj járulékokat.

— Ez az előző rezsim által megteremtett rendszer — mondotta a miniszter — és valószínűnek tartom, hogy amennyiben ez valóban sérelmes és nehézkes, úgy a kormány megfelelő módon változtat rajta. (Folytatása az ötödik oldalon.)

ő csak az integrális nacionalizmus alapján áll, anélkül azonban, hogy gyűlöletet érezne más népekkel szemben. A cionizmust pedig egyenesen üdvös mozgalomnak tartja.

Igen böles és politikai cselekedetnek tartjuk, hogy Pop Valér felelős méltóságába jutván, szükségesnek tartotta, hogy megfelelő kijelentésekkel eloszlassa a lakosság egy részének vele szemben táplált bizalmatlanságát. Most csak az van még hátra, hogy az egyébként rendkívül tehetséges erdélyi miniszter tetekkel is megerősítse azt, amit szavakkal mondott.

A nyilatkozat tehát korrekt és meg-

nyugtató, csupán egyetlen passzusa van amely még megvilágításra szorul. Főleg az érdekelné, vajon szándékosan, vagy véletlenül került bele ez a passzus a nyilatkozatba? A miniszter ugyanis egy helyen ezeket mondja: „En ma is, mint eddig, az integrális nacionalizmus alapján állok, anélkül, hogy vulgáris értelemben vett antiszemita lennék”.

Mi az, hogy: vulgáris értelemben? Hát van más értelemben vett antiszemizmus is? Mondjuk, szalón-antiszemizmus. Vagy talán a miniszter ur Mikszáth Kálmán híres kiszólását alkalmazza magára, amely szerint antiszemita az, aki a kellenél jobban gyü-

löli a zsidót. Ezt a kellenél jobban való gyűlöletet nevezi vulgáris antiszemizmusnak?

A fogalmak tisztázására szorulnak. Mi nem kérünk szeretetet senkitől, de a gyűlöletet igazságtalannak tartjuk. Objektivitást és igazságot várunk a népektől és vezetőiktől. Az antiszemizmus akár vulgáris, akár finomabb értelemben, végeredményben: elfogultság és gyűlölet.

Örömrünkre szolgálna, ha Pop Valér szükségesnek látna, hogy nyilatkozatának ezt a homályos pontját európaibb megvilágításba helyezze.

Mitől gyógyult meg az angol király...

Hires rabbi imádkoztak György angol királyért

Bécs, augusztus 4. A „Neues Wiener Journal” című bécsi lap írja: Az amerikai Egyesült Államokban él egy Schanberger Henry nevű polgár, aki sok évvel ezelőtt Magyarországról vándorolt ki a tengerentúrra, ahova magával vitte György angol király iránti rajongását és szeretetét. Amikor megtudta, hogy az angol uralkodó súlyosan megbetegedett és hosszú hónapok óta kénytelen az ágyat őrizni, a király ismeretlen rajongója a magas páciens segítségére sietett furcsa tudományával. Schanberger ugyanis fiatalabb éveiben különböző híres csodarabbi családjában nevelkedett és egész életét átgyógyító híve volt annak a gondolatnak, hogy a szent emberek csodákat tudnak művelni különösen betegek gyógyításában. Az Amerikába szakadt Schanberger a csodarabbi eljárástól más módszerekkel igyekezett segíteni György angol királyon. Schanberger bőkezűen segíti az amerikai szegény zsidókat és amikor az angol király beteg volt, pártfogoltjaival naponta imádkoztatott György angol király szerencsés felgyógyulásáért. Ezzel egyidőben kábeltávíratot küldött az európai csodarabbiaknak, akiket esedékl szavakkal kért, hogy forduljanak a szentekhez és kérjék áldásukat a király udvari orvosai egyik bullettint a másik után adták ki az uralkodó egyre gyengülő szervezetéről és a betegség súlyosbodásáról. Az amerikai király-rajongó szilárdan bizott a csodarabbiakban és az amerikai szegényekben, akik imádkoztak György királyért. A csoda nem maradt el. Az amerikai szegények és az európai csodarabbiak nem hiába fordultak a szentekhez, amikor az orvosi tudomány már-már tehetetlenül állott szemben a gyilkos korrallal, egyszerre egészen váratlanul lassu, de fokozatos gyógyulási folyamat volt észlelhető a király állapotában.

Schanberger most 286 oldalas vaskos könyvet írt, amelyben illusztrációkkal, érdekes faksimillékkel mutatja be, hogy mi vezette György angol királyt a veszedelmes betegségből a gyógyulás útjára.

A sajtó alatt levő könyvből sok mindent fog megtudni a világ. Az első oldalak György angol király megbetegedésének körülményeiről számolnak be. Tömör orvosi kifejezésekben közlik a konziliumok eredményeit és a betegség fejlődésének okait. Amikor a betegség egyre jobban súlyosodott, a könyv szerzője Schapira munkácsi rabbihoz fordult. A rabbi elégetett az amerikai kívánságnak és a híveivel mindennap szorgalmasan imádkozott az angol király egészségéért. Schanberger azonban a könyvében bizalmas természetű kérdéseket is érint, így önmagát is leleplezi. A munkácsi csodarabbinak küldött távirattal egyidőben kábelsürgöny ment a csehszlovákiai Teitelbaum és a bécsi Halbertsam rabbinak, valamint Kelet-Európa minden jobbnevű rabbiájának. A kábelsürgönyök ugyszólván kivétel nélkül egyforma tartalmuak voltak:

„Az angol király gyors meggyógyulásáért imádkozzatok”.

A könyv szerzője azonban arról is gondoskodott, hogy esetleges anyagi természetű kérdések ne hátráltassák a csodarabbiakat imádkozásukban és mindegyik címére nagyobb dollár küldeményt utalt át. És alig néhány napra a rabbinak küldött táviratok után — mondja az önvalomás — örvendetes javulás állott be György király állapotában, amely tartóssá vált.

Az Amerikában nagy érdeklődéssel várt könyv egyik fejezete külön leírja, hogy milyen erők felett rendelkeznek a szentek, akik a kiválasztottait minden kívánságát teljesítik. Az önvalomásokat számos kép

Ha azt akarja,

hogy az UJ KELET, az erdélyi zsidóság egyetlen organuma, zavartalanul teljesítse kötelességét

ÍL E S S E
pontosan előfizetését!

és a csodarabbiakkal folytatott levelek közlése tartja. Ezekben a levelekben a csodarabbi azt írják, hogy György angol király nagy zsidóbarát, akiért kötelességük a szentek segítségét kérni. Schanberger Henry természetesen a közbelépésének tulajdonította az angol király szerencsés felgyógyulását és amikor Londonból az első biztató orvosi jelentések a tengerentúrra érkeztek, a könyv szerzője megküldte az angol királyi udvarnak mindazokat az okmányokat, amelyek György király iránti érdeklődéséről és szeretetéről szóltak. A levélben meleg szavakkal hosszú életet kíván Schanberger az angol királynak. Londonban bizonyára nagy meg-

lepetést keltettek a levelek, de az udvar nem mulasztotta el megköszönni Schanberger Henry amerikai állampolgár jókivánságait. Az iratokat és a rabbiakkal folytatott levelezést az angol királyi irattárban helyezték el.

Schanberger könyvét azzal fejezi be, hogy bár az orvosok az angol király betegségét igen előrehaladottnak gondolták, a fohások és könyörgő imák, a rabbi kívánságai beteljesedtek és György angol királyt ugyszólván a sir széléről rántották vissza az életbe. Angol udvari körökben különféleképpen kommentálják és vannak, akik vakon hisznek a csoda erejében.

A csernovici gyorsvonat elütött két őrtálló katonát

Bucurest-Bukarest, augusztus 4. Az augusztus 1-i óvintézkedésekkel kapcsolatosan a Buftea-Peris állomások közötti vasútvonalon tegnap Filipocan Iuon és Isacov Vasile 1. vasutas ezredbeli katonák teljesítettek őrszolgálatot. A két katonát a vágányokon haladt és nem vette észre az 502-es csernovici gyorsvonat, amely elütötte és halálra gázolta mindkettőjüket. A Chichilla állomáson vette észre a vasuti személyzet, hogy a mozdony kerekei között egy levágott kar van és így derült ki a szerencsétlenség.

Gyermektragédiák napja a Regátban

Három gyermek halála egy bóröndben. Egy kilenc éves leánykát megölt a kidőlt villanypózna

Bucurest-Bukarest, augusztus 4. A sorocamegyei Culeni-ben egy Sasu nevű asszony nagytakarítást rendezett, mindent kivitt az udvarra, többek között egy hatalmas bóröndöt is. Mig az asszony a szobákat takarította, három gyermeke bemászott a bóröndbe, amelynek fedele hirtelen becsapódott és bezáródott. Az asszony azt hitte, hogy a gyermekek a faluban vannak, kereste is őket, azután visszatért a házba, hogy az udvarról a lakásba vigye a kivitt holmikat. Amikor a bóröndöt fel akarta emelni, észrevette, hogy milyen súlyos,

kinyitotta annak fedelét és kétségbeesve látta, hogy három gyermeke megfulladt.

Bacauban tegnap hatalmas zápor és vihar pusztított, amely egy villanypóznát is kidöntött. Egy Maria Ghitescu nevű 9 éves leányka az udvaron egy csirkét kergetett, amikor a villanypózna elszakadt drótjához ért, amely éppen abba az udvarba esett és az áram azonnal megszenesítette. Nagyménje, Ta masiu Maria rémületen futott a gyermekhez, de amikor megfogta, szintén érte az áram és azonnal szörnyethalt.

A Cionista Világszervezet fokozottabb gondot fog fordítani a középosztályu telepítésre

Newman a cionista executive Palesztina referense nyilatkozik programjáról

London, augusztus 4. A cionista executive amerikai tagja, Emanuel Newmann, a napokban fogadta Londonban a Zsidó Távirati Iroda képviselőjét, aki előtt nyilatkozott azokról a feladatokról, amelyek az új cionista executive-re hárulnak. Közben kifejtette az executive jövő Palesztina-politikájának irányvonalait.

Mindenekelőtt rámutatott a különböző nehéz problémákra és első feladatként a cionista világszervezet megerősítését és a mozgalom nagyobb tömörítését jelölte meg.

Az executive első teendője

— Legelső és leglényegesebb teendő jelentette ki Emanuel Newmann, — hogy a tizenhetedik kongresszus konfliktusait és ellentéteit legyőzzük. A revizionisták egy része az új executive-vel szemben máris a legélesebb ellenzéki magatartást jelentette be. Én azon-

ban hiszek annak a lehetőségében, hogy az összes pártok a gyakorlati feladatok megoldása tekintetében mégis egy platformra lesznek hozhatók. Az új executive feladata lesz még az olyan intranzigens csoport tagjait is, mint amilyenek a revizionisták, rábírn arra, hogy konstruktív erőket a nemzeti otthon újáépítésének szolgálatába állítsák. Ezt megtehetik anélkül, hogy politikai dolgokban feladják a mieinktől eltérő álláspontjukat. Az executive-nek igyekeznie kell még, hogy biztosítsa azoknak az elemeknek a közreműködését, akik dr. Weizmannnak a vezetéséből való kiválását különösen fájdalmasan érzik.

Szakemberek szervezése

— Az én munkám az executive-ben főleg Palesztina gazdasági fejlődésének előmozdítására lesz szentelve. Munkámban azok az elvek fognak vezetni, ame-

Rohamosan közeledik

Főnyeremény: 1,000.000 Lei
Közel 2000 nyeremény,
2,700.000— lei értékben

Siessen vegyen Zsidó Kórház sorsjegyet!

100 lej egy sorsjegy ára 100 lei!

Postai megrendelésnél az utánvételezési és portóköltséggel együtt is csak 100 lej egy sorsjegy.

Zsidó Kórházgyesületek Központi Sorsjátékintézsége Cluj, Piata Unirii 20.

az erdélyi zsidó kórházgyesületek sorsjátékának húzási terminusa. Ha részt akar venni azokban a nagy és reális nyerési esélyekben, amelyeket ez a sorsjáték nyújt,

A Zsidónő Szakácskönyve

1000-né több kitudó recept. A közel 400 olda as, szép kiállítású vászonötéses könyv

ÁRA: 300 LEI

K a p h a t ó a z

UJ KELET könyvosztályában

lyeket az amerikai delegáció jelölt a kongresszuson. Meg vagyok győződve róla, hogy céljaink elérésére Palesztinában a zsidó segéderőket olyan mértékben kell igénybe venni, mint amire eddig kísérlet sem történt. Javasolom fogjuk, hogy Palesztinában egy szakemberekből összeállított organizációt alakuljon, amely az iparral és kereskedelemmel foglalkozó palesztinaiakat támogatja szakszerű tanácsokkal, a galutban élő zsidókat pedig ellássa megbízható információkkal a palesztinai viszonyokról és lehetőségekről. A Palestine Economic Comitee, a diaszpóránban felállítandó gazdasági bizottságnak pedig feladatuk lesz a kispolgárok letelepítése és egy alaposan átgondolt gazdasági program számára szükséges tőke előteremtése. Örülök annak, hogy tervünk számos előkelő zsidó személyiségnél, akikkel a kongresszus lezárása óta tanácskoztunk, igen kedvező fogadtatásra talált. Ez a tény bátorítást adott nekem és remélem, hogy őszre a munkát ismét megkezdhetjük.

A világszervezet és az amerikaiak

— Feladatom lesz, hogy fenntartsam a Cionista Világszervezet és a nagy amerikai országos szervezet között a kapcsolatot. Ha nem is remélhetjük azt, hogy a földrajzi távolságokat teljesen áthidaljuk, mégis az ellentéteket egyéni kontaktussal csökkenteni tudjuk és sokkal bensőségesebb munkát végezhetünk, mint az elmúlt időkben. Van még egy további funkció: az új executive ugyan is egy koalíciós alakulat, amely a kongresszuson képviselt különböző álláspontokat reprezentál. Remélem, hogy az executive nemsokára olyan politikát fog folytatni, amely a különböző álláspontoknak bizonyos szintézisét jelenti. Feladatom lesz csoportomnak az álláspontját a kongresszusi határozatokkal egybehangzóan érvényesíteni.

A határozatok végrehajtása

— Szívvel-lélekkel csatlakozom azokhoz, akik annak a kívánságuknak adtak kifejezést, hogy dr. Chaim Weizmann továbbra is rendelkezésére álljon a zsidó népnek.

Emanuel Neumann azzal végezte beszédét, hogy az új executive-t köti a kongresszus minden határozata, amelyeknek nemcsak szövegét, hanem szellemét is tekintetbe kell venni. Bizik abban, hogy az executive Nachum Szokolov vezetésével a tizenhetedik kongresszus határozatait érvényesíteni fogja. Nehéz idők küszöbén állunk — úgy mond, — de mégis új élet előtt.

Amerika revizionistái csatlakoztak Jabotinsky szervezete-hez

Newyork, augusztus 4. Amerika cionista-revizionistáinak szervezete elhatározta, hogy magáévá teszi Jabotinskynek egy új független cionista szervezet megalakítására vonatkozó követelését. Az amerikai revizionista párt végrehajtó bizottsága július 30-án sürgöny útján értesítette Vladimir Jabotinskyt, a revizionista világunió elnökét, erről az elhatározásáról.

Borsa, augusztus 4. (Szerda, augusztus 5-től). Senki marosi erdőben sze és megindul ha kormánybizto ehhez hasonló j jak ugyan, hogy dus erők borít méter fa vár kit inségerületen k a fatermeléssel törnék a fejüket ramarosban a le tudja ezeket. . . portok sorsa egy ban s így jutor sem hiszi, hogy csattogni fog mé munka.

Fel

koss

Ne tessék meg birtokosságról a juk. kit tudja hallatlan és fell megy, hogy jogi igazságszolgáltatnak. Esztendőök h tuk az összerok elvérző kisembere családokat, igyek mon levő urak De félték attól. dök, hogy minde darab kenyér s sohse mondták ki ságból sok zsidó veszélyeztetve le nyugalma.

S ma?

Fel akarják osz a nagyváradi táb sitja a máramar hogy ossza fel a tulajdonosokat a tulajdonosokat a harminckétezer osztják fel, mert ségek. Felsővisó k kosa, milliárdok u kétmillió lejt. am gekhez szükséges vaudó ügyet lezá

Hát ide jutott delem. Hogy nem lejt, amikor egy milliárdos kincsek jobban tetszik: megve megmentés

Mert féltették dök kifogyhatla üzemtver mellett deig is lehet ter tulsó végét irtjá előlről. A mind csak hajthatatlan lis termelés helye burjánozzanak a

Cédu

gedél

Mert hogy itt arra jök, hogy nem nehéz meg gyárt az erdőtrv tani — mondja K van rá eset, amik szükségé van néh énitkezzen. Ezt c tük, mert a paras nek alapján term löle, mert sok pa sok cédulából sok s a kereskedelem arra, hogy vegetá

Evek mulva er cédularendszernék A vágatáshoz sp amit Bukarestben Ezeknek az enge azonban olyan h nyelnek, amiket stádiumában nem

Mára

tükré

Huszonkilenc ft rosban. Kapacitás méter faanyag n ezer munkás és n

Huszonkilenc fűrészüzemből már csak három vergődik Máramarosban

Fel lehet már osztani a visói közbirtokosság erdejét, de nincs mivel...

Felsővisó kilencvenhárom közbirtokosa nem tud kétmillió lejt szerezni, amely a felosztáshoz szükséges mérnöki munkát fedezze

Máramaros fájának multja és jelene a számok tükrében

Borsa, augusztus 4. (Az Uj Kelet tudósítójától). Senki sem hiszi, hogy a máramarosi erdőben csattogni fog még a fejsze és megindul a munka. Nagy ritkán, ha kormánybiztos, államtitkár, vagy más ehhez hasonló járja a megyét, raportálják ugyan, hogy a máramarosi hegyeket dúsz erdők borítják, hogy sokmillió köbméter fa vár kitermelésre s hogy ezen az inszterületen komolyan és őszintén csak a fatermeléssel lehet segíteni. (Miert is törnék a fejüket a dolgokon, amikor Máramarosban a legapróbb chéder-gyerek is tudja ezeket...) De a kérvények és raportok sorsa egyforma ebben az országban s így jutottunk oda, amikor senki sem hiszi, hogy a máramarosi erdőkben csattogni fog még a fejsze és megindul a munka.

Fel lehet osztani a közbirtokosságot — de nincs mivel...

Ne tessék megijedni, nem a visói közbirtokosságról akarunk írni. Nem akarjuk kit tudni hányadszor, leírni, hogy hallatlan és felháborító, ami itt végbe megy, hogy jogállamban sem respektálják a legfelsőbb semmitőszék döntését s igazságszolgáltatásból politikát csinálnak. Esztendő hosszú során, amikor látjuk az összeroppanó egzisztenciákat, az elvérző kisembereket és az éhező munkásaladókát, igyekeztünk felírni a hatalmas levő urak zsidóbaft lelkiismeretét. De félték attól, hogy kipu sztuálnak az erdők, hogy minden munkáskéznek jut egy darab kenyér s (ezt csak gondolták, de sohasé mondták ki...) a visói közbirtokosságból sok zsidó fog részt kapni és ezzel veszélyeztetve lesz az ország békéje és nyugalma.

S ma? Fel akarják osztani. A napokban jött le a nagyváradi tábla döntése, melyben utasítja a máramarosszigeti törvényszéket, hogy ossza fel a visói közbirtokosságot és a tulajdonosokat helyezze jogaikba. De a harminckétezer hold erdőt még sem osztják fel, mert nincsenek mérnöki költségek. Felsővisó kilencvenhárom közbirtokosa, milliárdok urai, nem bírnak szerezni kétmillió lejt, amennyi a mérnöki költségekhez szükséges, hogy az évtizedek óta vajdó ügyet lezárják.

Hát ide jutott a máramarosi fakeskedelem. Hogy nem bír szerezni kétmillió lejt, amikor egy ötvenéves üzemtervről milliárdos kincsek kitermeléséről, vagy ha jobban tetszik: Máramaros, az inséges meze megmentéséről van szó.

Mert féltették az erdőt. Holott az erdők kifogyhatatlanok, mert hetvenéves üzemterv mellett akár egymillió esztendőig is lehet termelni. Amikor az erdő tulsó végét irtják, újra lehet kezdeni előlről. A mindenkorai kormányok urai csak halthatatlank maradtak s racionális termelés helyett inkább hagyták, hadd burjánozzanak a panamáknak.

Cédularendszer, vágatási engedély és egyéb specialitások

Mert hogy itt egyes törvények csak arra jók, hogy azokat kijátszák, arról nem nehéz meggyőződni. Itt van mindigvart az erdőtörvény. Fát nem lehet irtani — mondja kategórikusan. De mégis van rá eset, amikor a parasztnak például szüksége van néhány köbméter fára, hogy énitkezzen. Ezt cédularendszernek neveztek, mert a paraszt cédulát kapott, amelynek alapján termelt. Rendszer is lett belőle, mert sok paraszt sok cédulát kért, a sok cédulából sokszáz köbméter fa lett s a kereskedelem úgy, ahogy módot talált arra, hogy vegetáljon.

Évek mulva erre is „rájöttek“ és a cédularendszernek egyszerre befellegzett. A vágatáshoz speciális engedély kellett, amit Bukarestben lehetett megszerezni. Ezeknek az engedélyeknek a beszerzése azonban olyan horribilis költségeket igényelnek, amiket a fakeskedelem mai stádiumában nem bír el.

Máramaros fája a számok tükrében

Huszonkilenc fűrészüzem van Máramarosban. Kapacitásuk: évi másfélmillió köbméter faanyag megmunkálása, tizenkétezer munkás és nyolcszáz tisztviselő fog-

lalkoztatásával. Az anyag elsőrangu, a Vasér fája különösen az egyiptomi piacokon igen keresett cikk.

Ma három fűrészüzem van üzemben. 30 lejes napszám mellett 220—250 embert foglalkoztatnak. A hét így is csak három munkanapból áll.

Borsa és Polyána között, a bukovinai országot mellett, évszázados fenyőerdők tövében, fűrészüzemek vannak. Megállók az elsőnél és informáltaton magam.

A fűrész tulajdonosa Anderco Cuza Sándor, volt nemzetiparasztpárti szenátor. Hatalmas üzem, modern gatterekkel. A vízben szálfák és az anyagparkon hatalmas gullák: sokezer köbméter faanyag, ami elszállításra vár.

En tudom azt, hogy létezik dumpingfa. Sőt, a dumping a fával kapcsolatosan került hozzánk legelső sorban forgalomba. Tudom, hogy a fának nincs ára s azt is tudom, hogy a fának nincsen piaca. Tudom, hogy megszűnt a cédularendszer és az engedélyszeres többi módjait nem

birja ki a fakeskedelem.

S ha látom azt a néhány gatteret, amelyek csak félhéten át rozsdásodnak az egykor olyan szépen virágzó fakeskedelemnek utolsó hirmondóit, önkénytelenül is elém ölik a kérdés: Hát ezek hogy csinálják?...

Az éhes emberen a törvény se fog ki...

Informátorom mosolyog.

— Ha van még Máramarosban egy szál deszka, az azért van, mert még nem halt ki belőlük teljesen az életösztön. Ha mindenáron meg akarunk fojtani bennünket, ám próbálják meg, de mi nem hagyjuk magunkat s megszerezük azt, amire az életnek máról-holnapra való tengetéséhez szükségünk van.

— Nagyon egyszerű. A paraszt kimegy az erdőbe, kinéz magának 150—200 főtörzset, a föld színétől úgy kétméternyire lehámlasztja őket s azután, mintha misem történt volna, haza megy. A fenyő nemes

A fakeszes vizsgálobirója kihallgatta a Löbléféle nagyváradi szeszgyár tulajdonosait

Kihallgatásuk után a szeszgyárosok elhagyták az ügyészség épületét

Cluj-Kolozsvár, augusztus 4. (Az Uj Kelet tudósítójától). A kolozsvári fakeszes nyomozás során újabb nagyjelentőségű kihallgatások vettek kezdetüket. A nagyváradi Löblé szeszgyár két igazgatója, Löblé László és Hitter jelentek meg a vizsgálobiró előtt. A kihallgatások dr. Puscariu Emil vizsgálobirónak néhány nappal ezelőtt történt utjával vannak összefüggésben. Nagyváradon a vizsgálobiró Anghel pénzügyi inspektorral vezetett vizsgálatot, melynek eredményeiről a kolozsvári Drumul Nou számol be röviden. A

Drumul Nou szerint Puscariu vizsgálobiró és Anghel István nagymennyiségű adózatlan szesznek jöttek a nyomára egyes nagyváradi szeszgyárak könyvelésében.

Hitter szeszgyáros kihallgatása már kedden este kezdetét vette és az szerdán reggel folytatódott. Az éjszakát úgy Hitter, mint dr. Löblé a törvényszék épületében töltötték. A délelőtti folyamán Kun Andort is beidézte a vizsgálobiró, akit Hitterrel szembesítettek is. A kihallgatás bővelkedett izgalmas

fa s az a tulajdonsága, hogy ha megérintik, akkor száradni kezd és két hónap után kikezdi a kaifer, a veszedelmes szű. S ami a legérdekesebb, egy ilyen beteg fa megfertőzi az egész erdőt és hetek alatt végez vele. Az erdőtörvény ezért világosan előírja, hogy az ilyen esetekben azonnal irtani kell és megtisztítani az erdőt a veszélyes fatörzsektől. Most az a paraszt, aki kinézte magának a fát, figyel s felhívja az erdőőr figyelmét. Az erdőőr konstatalja a bajt és másnap már viszik a száraz fát. Szárazfát különben minden fűrész tulajdonos vásárolhat bárkitől, mert annak eredetéről nem tartozik számot adni. S mégis: minden paraszt ellen legalább 5—6 erdőkíhágás miatt folyik az eljárás. És Modreanu professzor, a paraszt-képviseelő, interpellációt volt kénytelen benyújtani érdekükben.

A visói közbirtokossági erdőt nem lehet felosztani, mert harminckétezer hold erdő tulajdonosai nem bírnak szerezni kétmillió lejt, amiből a mérnöki költségeket fedezték. A nemzet kincseit, a nemes fenyőket, hagyják rothadni, mert nem bírnak előteremteni az értékkomplexum egy nyolcadszázalékát.

Huszonkilenc máramarosi fűrész közül három még vegetál, mert a máramarosi paraszt az éhségtől és az életösztöntől hajtva, kockára tesz mindent és a szű veszedelmével kerüli meg a törvényt.

Ebben a temetővé zuhant megyében pedig senki sem hiszi, hogy még csattogni fog az erdőben a fejsze és meg fog indulni a munka.

Senki sem hisz a munka diadalában. Csak rettegve kérdik: A végén mégis csak — mi lesz...? Schön Dezső.

„Aki kelleténél jobban támadja a kormányt, vét az állam biztonsága ellen“

A kormány ellenfeivel szemben meg fogja védeni az állam törvényeinek tiszteletét...

Bucuresti-Bukarest, augusztus 4. (Az Uj Kelet tudósítójától). Nincs a világon talán még egy ország, ahol annyit politizálnának, mint Romániában. Románia par excellence politikus ország és ez az oka annak, hogy a politikai élet és főképpen a politikai vita egy pillanatig sem szünetel. A parlament ülésszak berekesztése korántsem jelenti a politikai harcok berekesztését is, mert a fővárosi lapok éppen a parlament szünet alatt — egyéb politikai esemé-

nyek híján — nem éppen a legszelidebb hangon ócsárolják egyik-másik ellenzéki pártot, az ellenzéki lapok pedig ugyanakkor a kormányt.

Ezt a partriarchalis szokást, amely az események tanúsága szerint senkinek sem ártott, akarja most megszüntetni a kormány. A kormánynak, — amelynek tagjai ellenzéki korukban ugyanezt a tónust használták — egyre kellemetlenebb az ellenzéki lapok támadása. Ennek leszerelése érdekében a kor-

mány drasztikus intézkedésekhez nyult. A miniszterelnökségi sajtóiroda révén kommunikált tett közzé, amely így hangzik:

„A kormány elleni és a hatalomért folyó küzdelemben meg nem engedett eszközöket használnak, amelyek beleütöknék az állam biztonságáról szóló törvényekbe is. A kormány ezekkel szemben meg fogja védeni az állam törvényeinek érvényét és tiszteletét“.

Két hónapi szabadságvesztésre ítélték egy kampóskeresztes ujságirót

A marseli esküdtbiróság példás ítélete

Kassel, augusztus 4. A kasseli esküdtbiróság a napokban tárgyalta Wolfgang Bergemann, a „Hessische Volkswacht“ című kampóskeresztes ujság szerkesztőjének ügyét. E lap március 19-i számában „Hogyan keletkezett a zsidó világnézet?“ cím alatt cikk jelent meg a következő kitételekkel.

„A zsidóság istene üzleti isten. A zsidóság törvényeiben a vallási elem teljesen háttérbe szorul és csak álarcul szolgál a faji népcsaláshoz. Erkölcsileg

értéketlen emberek a zsidók és a keresztény világot rá kell szoktatni a gondolatra, hogy minden zsidó bünözöktől származik és ő maga is közvetlen, vagy közvetett csaló“.

A tárgyalás során megállapították, hogy Bergemann istenkáromlásért és vallásgyalázásért már két ízben megbüntették. A vádlott vállalta a felelősséget, de tagadta, hogy a cikket ő írta. Tudtán kívül jelent meg a lapban és sajnálja az esetet, annál is inkább, mint hogy a cikknek sem formájával, sem

tartalmával nem azonosította magát.

Ludwig államügyész négy hónapi szabadságvesztést kért azzal az indoklással, hogy a vádlottnak meg kell végtül tanulnia, hogy a politikai ellenfél vallását respektálni kell és a politikai harcban is tekintetbe kell venni a vallási érzelmeket.

A bíróság Bergemannt két hónapi börtönrre és a költségek viselésére ítélté.

Báró Orosdy Fülöpné

Slachta Margit és Kéthly Anna után megszületett a magyar parlament harmadik asszonya: báró Orosdy Fülöpné, Csetei-Hertzog Margit báróné, nógrád-megyei földbirtokos, a szécsényi választókerület képviselője. Egy általánosan becsült megyei urat, a művelt és szimpatikus Krudy Ferencet buktatta ki elég jelentékeny szótöbbséggel. Mint-hogy az ellenpárt petíciót nyújtott be, ezúttal nem kívánjuk megbolygatni a szécsényi választás előzményeit és körülményeit. Báró Orosdy Fülöpné a magyar képviselőháznak egyelőre még tagja, törvényhozó, havi 900 pengő fizetéssel, (amit a kerületének ajánlott fel a választás előtt!), vasuti szabadjeggyel és mentelmi joggal.

Báró Orosdy Fülöpné, akinek elhunyt férje: orosdi Bach Fülöp, igen gazdag ember s egy cikluson át országgyűlési képviselő is volt, éppúgy I. Ferenc József császár-királytól kapta a báróságot, mint Orosdy Fülöpné édesapja, csetei Hertzog Péter. (Közvetőleg Hertzog Péter volt az egyetlen zsidó-vallású vadász az elhunyt uralkodó társaságában. Egyszer azt mondta neki a király: „Az mégis lehetetlen, hogy önt Hertzognak nevezzék, mikor még csak nem is — báró. Mit szóljanak hozzá valódi hercegek. — die echten Herzoge?“ És másnap kinevezte — bárónak.) Hertzog Margit zsidó vallásban nőtt fel és már harmincéves asszony lehetett, amikor kikereszkedett. A Lipótvárosban ez a történet járt akkor-tájt (vagy 35 évvel ezelőtt) szájról-szájra:

A báróné fényes szalonjában vendégség volt. Az egyik hölgy megkérdezte a háziasszonytól, aki akkor pár napos konvertita volt:

— Olyan levertnek látszol, édesem... Talán nem érzed jól magad?

— Hogyan érezhetném jól magam, — sóhajtott mélyen a báróné — mikor folyton az jár az eszemben, hogy őszent sége a pápa, a Vatikán foglya... Hát nem borzasztó, kérlek!...

A választáson pártunkivüli keresztény programmal lépett fel Orosdy, aki rengeteg sokat áldozott egyházi célokra és a vidék keresztény lakosainak legnagyobb jótévője. Soha senki sem hagyta el a kastélyát üres kézzel. Csak... zsidóknak tilos a bemenet. A Hertzogok és Backok nagy vagyonából egyetlen fillér sem jutott annak a szerencsétlen koldusnak, aki a báróné valóságában született. Meg is volt győződve róla az egész kerület, hogy a bárónénál nincs nagyobb katolika az egész megyében. Egy vérbeli mágnás ezt mondta róla: Különb keresztény ez az asszony, mint én. Mert én csak beleszülettem a kereszténységbe, de ő — meggyőződésből az.

Megfigyeltük: az új parlament első ülésén a báróné a pártunkivüli csoport jobbszélén foglalt helyet. Missziósnővéri, fekete ruhában, fejkötészerű kalapja körül fehér szegéllyel jelent meg. Egészen alacsony. Jellegzetesen semita arc. A második ülésnapon az egységspárt egyik hátulsó padjában helyezkedett el a közepén. A harmadik napon — Wolff Károly és Turóczy Béla kanonok közé állt,

MEGJELENT!

TOLSZTOJ

A 20. SZÁZAD MÉRLEGÉN

doktori tanulmány a liegei egyetem filozófiai fakultásán
Irta: Dr. Stern Ignác

Ára 20 lej

postán küldve 31 lej, mely összeg bélyegben is beküldhető. Megrendelhető a szerzőnél Cluj, Str. Albinei 89 és az Uj Kelet könyvcsatlójában

ezzel demonstrálva, hogy belépett a kormánytámogató keresztény nemzeti és szocialista pártba. A képviselők közül csak az arisztokratákkal és a papokkal keresi az érintkezést. Az ellenzéki polgári pártok és a szociáldemokrata párt tagjai még nem ismerik személyesen.

A folyosón nagyon szerényen, szinte észrevétlenül suhan tova. Típegő, apró lépései vannak. Világít az arca és nagy-

kat rebbennek a szeméi. Valami ijedség, vagy talán csak bizonytalanság, az új környezetbe való idegenszerűség érzete vibrál a tekintetében. A szélsőbaloldaltól bizalmatlankodva és idegenkedve nézik s úgy hallom, nem fogják kimélni, ha társadalmi és felekezeti elfogultságának hangot mer adni... Ami fölöttébb valószínűtlen.

Molnár Jenő

Hat nyelvet fognak tanítani a középiskolákban

Elkészült a középiskolák új analitikai programja

Bucuresti-Bukarest, augusztus 4. A közoktatásügyi minisztérium az új középiskolai törvény szellemében elkészítette a középiskolák új analitikai programját, amelynek főbb részeit itt adjuk: a görög nyelvet csak a hetedik osztályban fognak tanítani, a latin nyelvet a harmadik osztálytól, az olasz nyelvet a negyedikől, a németet az ötödik-

fől, az angolt pedig csak a nyolcadik osztályban. Tanítani fognak ezenkívül egy szláv nyelvet is. Atörténelem és földrajzoktatás az ország történelmével és földrajzával tanításával veszi kezdetét, míg a természetrajzban első-sorban Románia természetrajzát fogják tanítani.

Bűnbánó napokat rendeltek el a megbolygatott zsidó temető miatt

Cluj-Kolozsvár, augusztus 4. Közölte az Uj Kelet, hogy a városi hatóságok az ortodox zsidó hitközséget valóságos terrorizálva, kisajátították a régi zsidó temetőt s nem törődve a minden vallási érületnek kijáró kegyelettel, utat vágtak a sírokon keresztül. A hitközség elhatározta, hogy a temetőnek a tervezett közútba eső sírjait fölasatja és a halottak maradványait átvitelti az új temetőbe. Egyben bűnbánó napokat proklamál.

Az erre vonatkozó fölhívás így hangzik: **Felhívás Testvéreinkhez, városunk zsidó lakóihoz!**

Mélységes fájdalomunkra, dacára a magasabb helyen történt legszorgosabb utánjárásnak, nem sikerült megakadályozni azt, hogy a város közutát nyisson a Petőfi uccai, régi zsidó temetőn keresztül, ahol őseink hamvai porladoznak.

Mint-hogy a munkálatokat már folyamatba tették, kénytelenek vagyunk negyvennyolc órában belül számtalan sírt felbontani, az ott porladozó csontokat kiásatni és az új temetőbe elhantolni, hogy megővjük azokat a kegyeletértéstől, amint azt a Sülchon Orúch előírja.

Amint ismeretes, ezen ténykedés nagy horderejű és Izrael minden fiát rertteges-

sel el kell töltse, mert amint böleseink mondják: Az élők büneiért bolygatják meg a halottakat.

Ezért lettek a holnapi, szerdai és rákövetkező csütörtöki napok, amikor a földi maradványokat kiássák és az új temetőben sírba helyezik a

bűnbánás, fohászkodás és jótékonykodás

napjaivá nyilvánítva.

Városunk minden zsidó lakója térjen magába, adjon lélekvaltság díjat, ki tehetése szerint, a Chevra Kadisa jótékony céljaira és akkor e gyászos esemény nem lesz ártalmunkra, mert a jótékonyág megóv a haláltól, oltalmaz és megment.

Es legyen a jótékonyág eredménye béke, reánk és Izrael minden fiára, valamint a város minden polgárára!

Cluj, Reét hetiszakasz harmadik napján. Az aut. orth. hitközség Rabbisága nevében:

Glasner Akiba, főrabbi.

A Chevra Kadisa megbízottjai háznál fogják felkeresni a híveket, hogy a felajánlott lélekvaltsági díjakat nyugta ellenében átvegyék.

A pékek győzelmével szünt meg a nagyváradai péksztrájk

Belügyminiszteri inspektor döntött a város és a pékek harcában

Oradea-Nagyvárad, augusztus 4. Egyetlen erdélyi városban sem fajult el annyira a pékek és a város harca, mint Nagyváradon. Megirtuk, hogy a nagyváradai pékek sztrájkba léptek, mire az interimáris bizottság Negulescu tábornok személyében kenyérparancsnokot nevezett ki, aki a katonai pékek segítségével akarta Nagyváradot kenyérrel ellátni. Ez az akció nem sikerült, mert a katonai pékek kenyere rossz, ehetetlen és — drága pékek.

A nagyváradai pékek alelnöke, Dance Jakab táviratot küldött a belügyminisztériumnak, amelyben feltárta azt, hogy bár a város ingyen munkáerővel sít-

teti a kenyeret és az adókból fizetett városi tisztviselőkkal árusítja a kenyér rossz és drága. Eppen ezért a helyzet megvilágítására miniszteri inspektor kiküldését kérte.

A belügyminisztérium Cioba vezérfelügyelőt delegálta, aki ma meg is érkezett Váradra. Az ő közbenjöttével folytak a tárgyalások, amelyek során a város honorálta a pékek kívánságát, amely mindenben hasonló a kolozsvári helyzethez. A sztrájk, amelynek érdekes epizódja volt, hogy Negulescu tábornok, a kenyérparancsnok is személyesen árulta a piacon a kenyeret, ezekután megszűnt.

A párizsi tőzsde már leszámítja a nemzetközi helyzet javulását

A Nemzetközi Fizetések Bankja újabb moratóriumot adott Németországnak

Bázel, augusztus 4. A Nemzetközi Fizetések bankja tegnap igazgatótanácsi ülést tartott, amelyen a németországi, ausztriai és magyarországi pénzügyi helyzettel és a jegybankok szituációjával foglalkoztak.

Az ausztriai és magyarországi pénzügyi helyzetről szóló jelentések tudomásul vétele után hozzájárult Németország 100 millió dolláros augusztus 6-án lejáró köl-

csónének a Nemzetközi Fizetési Bankot elsősorban érdeklő 25 millió részét további három hónappal leendő meghosszabbításához.

Elhatározták továbbá, hogy a Németország további hitelszükségleteit megvizsgáló és egyes rövidlejáratu hiteleket hosszulejárattukká átalakítani megkísérlő s már kinevezett szakértő bizottságot

Azzal még nem tette meg kötelességét, ha kifizeti előfizetési hátralékát...

Szerezzen egy új előfizetőt az Uj Keletnek.

ha azt akarja, hogy az erdélyi zsidóság egyetlen organuma zavartalanul teljesítse kötelességét!!

Bázelbe augusztus 8-ra ülésre összehívják. Az arany vándorlása

Newyork, augusztus 4. A Carmadya gőzös 45 ládában 1 millió font értékű aranyat szállított ki Angliából Newyorkba. Első eset 1929 óta, hogy ilyen nagymennyiségű arany érkezik az Egyesült Államokba Angliából. Az aranyat nem az Angol Bank, hanem magánkezek adták el.

A lapok hangoztatják, hogy az amerikai bankok az utóbbi nyolc hét font-árfolyamát nem használták ki aranyvásárlásokra, mert tudták, hogy ezzel Anglia s vele a világ gazdasági helyzetét súlyosbítanák.

London, augusztus 4. A Daily Telegraph newyorki jelentése szerint közelebből a Federal Reserve Bank aranyszállítmányt indít utba az Angol Bank részére a 50 millió fontos kölcsön amerikai részeseire terhére.

Párizsban tőzsdei hossz kezdődött

Párizs, augusztus 4. Az értékpapírtőzsdén erős hossz volt, ami elsősorban az amerikai-francia-angol pénzügyi meg egyezésnek tulajdonítható. Tőzsdei körökben biznak abban, hogy a nemzetközi bizalom helyreáll s a tőzsde még tovább fog javulni.

Vilmos excsászár óriási tőzsdevesztése

Berlin, augusztus 4. Vilmos excsászár a mostani németországi pénzügyi válságon mintegy háromszázezer márkát vesztett Danat-bank részvényein s más válságba került vállalatok papírjainak árfolyam vesztésén.

Berlin, augusztus 4. A birodalmi kancellári hivatalban tegnap tanácskozásként voltak a birodalmi kormány és porosz kormány megbízottai, a Birodalmi Bank elnöksége, a gazdasági élet képviselői s más szakértők bevonásával. A megbeszélések elsősorban informatórius jellegűek voltak. Brüning és Curtius Rómából visszatérte előtt most már újabb döntések nem várhatók.

Soha

nem volt még ilyen nagymérvű áruszállítás a piacon

Meredith: Az önző, két kőtetben	272 L
Karl Hans Strobl: Kisértetek az ingoványban	204 L
Charles Reade: Oltár és tüzhely I. II. kötet	340 L
Apuleius: Az aranyzámár	136 L
Ludwig Lewisohn: Az örök sziget	272 L
Hatvány: Urak s emberek Zsiga a családban I. II. kötet	435 L
Maupassant: Erős mint a halál	40 L
France: Próbabábu	45 L
Strindberg: Az apa, A pajtások, Julia kisasszony	45 L
Renan: Marcus Aurelius és az antik világ vége	75 L
Zola: Jó polgári koszt	35 L
Zola: Pénz	102 L
Gábor Andor: Hát Pillangó	45 L
Jack London: A vén halász meséi	95 L
Romain Rolland: Jean Christop sorozata kötetenként	20 L
Heltai Jenő: Almok háza (füzve)	44 L
Paul Bourget: A lelkiismeret (füz.)	44 L
P. Bourget: A lelkiismeret (kötv.)	64 L
Bibó Lajos: Kétkelkű szerelem (füzve)	44 L
Krudy: Boldogult ifjúkorom	64 L
Renard: Fléchambeau urból bacillus lesz (füzve)	44 L

Kapható: **Uj Kelet könyvcsatlójában** Vidékre utámvéttei vagy az összeg előzetes beküldése mellett szállítunk.

Mik

Mikor lesznek a volt a következő k...
A közigazgatás...
Aragafusai az inter...
dési határidejét ti...
meg. A kormány...
többől álló bizotts...
agatási törvényt...
kapítani a törvény...
jét is. Valószínű...
szül arra az időre...
zottságok határide...
rdés más az új t...
telmében kerül ma...
Készül-e a korr...
rdést — az állan...
vizíójára?

Az álla...
karácso

— Természetesen...
osan a miniszter...
ésszakban olyan...
gu problémák ker...
nyelkek az államp...
tségtelenül nagy...
ttérbe szorítják...
laszfelirati vitá...
án pedig a költség...
ment napirendjére...
fási anyagot ölel...
monopóliumnak való...
agpolitikai jelent...
ha a költségvetési...
karácsony előtt ker...
tási törvényjavasl...
gi kérdés rendezé...
marad.

— Hamangiu iga...
mondottuk — az áll...
szörgs rendezésére...
árt képviselőinek...
intézésére.

— Természetesen...
már igazán egészen...
miniszter — ez a ke...
est kíván és a korr...
meg van erről győz...
A törv...
mangiu

— A törvénygye...
it miniszter ur...
Pop Valér tudatá...
oben a kérdésben u...
gis mint jogász...
helyzete. Eppen ez...
en szót hangsúlyoz...
ezeket:

— Hamangiu igaz...
égesítési terve egy...
gyvni kísérlete és...
gye. A kormány t...
és nagy horderejű...
egnagyobb körült...
oldani a törvények...
ntem az volna az...
ha az egvségesítést...
hozó tanács előtt f...
hajtának végre. El...
fig. annak tagjai r...
fáltság, mint a cs...
rogászai szerepelne...
ják a csatolt terü...
selni.

— A gabonaérté...
mazása miatt tettü...
dést — nagy az

Mezőgazd

és Takaré

CLUJ, C.M.L. R

Fióktintézeti:
Betlen, Cehul-S
Jibou-Zsibó, Zs
intézetek: A N
Takarékpénztár
enyed és ennek
fiók

Saját tőkél

Foglalkozik a
ágazatával. Atu
külföldre legelő
pontosabl
Engedélyez

Mikor lesznek az új választások

(Első oldali cikkünk folytatása).

Mikor lesznek a községi választások? volt a következő kérdés.

A közigazgatási törvény módosított grafusai az interimár bizottságok határidejét tíz hónapban határozta meg. A kormány most készíti egy szakbizottság álló bizottság útján az új közigazgatási törvényt, amely meg fogja határozni a törvényhatósági választások határidejét is. Valószínű, hogy a törvény el fog készülni az időre, amikor az interimár bizottságok határideje lejárt és így ez a kérdés más az új törvény rendelkezései felméréseiben kerül majd megoldásra.

Készül-e a kormány — tettük fel a kérdést — az állampolgársági törvény revíziójára?

Az állampolgársági törvény karácsony utánra marad

Természetesen készül — felelte óvatosan a miniszter, de az őszi parlamenti ülésszakban olyan rendkívül nagyfontosságú problémák kerülnek megvitatásra, amelyek az állampolgársági revízióknak természetesen nagyjelentőségű kérdését háttérbe szorítják. Az őszi ülésszak a gazdasági vitával veszi kezdetét, ezután pedig a költségvetés kerül a parlament napirendjére. A költségvetés pedig a szőlő- és cukoripar, valamint a mezőgazdasági jelentőségű ügyeit és csak utána a költségvetési vita megengedi, akkor karácsony előtt kerül sor az új közigazgatási törvényjavaslatra. Az állampolgársági kérdés rendezése így karácsony utánra marad.

Hamangiu igazságügyminiszter — mondottuk — az állampolgársági törvény sürgős rendezésére ígéretet tett a Zsidó Párt képviselőinek az ügy sürgős elintézésére.

Természetesen — mondotta most a miniszter — az igazán egészen politikus módra a miniszter — ez a kérdés feltétlen rendezést kíván és a kormány minden tagja meg van arról győződve.

A törvényegységesítés Hamangiu személyes ügye

A törvényegységesítéséről, valamint a miniszter ur.

Pop Valér tudatában van annak, hogy ebben a kérdésben úgy is mint Erdélynek, úgyis mint jogásznak nagyon kényes a helyzete. Eppen ezért megfontoltan, minden szót hangsúlyozva, mondja a következőket:

Hamangiu igazságügyminiszter egyégesítési terve egyelőre még a miniszter úrnak kísérlete és személyes természetű ügye. A kormány tudatában van a kérdés nagy horderejének és éppen ezért a legnagyobb körültekintéssel fogja megválasztani a törvények egységesítését. Szemintem az volna az egyetlen helyes mód, ha az egységesítést a legfelsőbb törvényhozó tanács előtt fekvő tervezet alapján hajtanák végre. Ebben a tanácsban pedig, annak tagjai mellett, úgy a régi királyság, mint a csatolt területek legjobb jogászai szerepelnek és kellőképpen foglalkoznak a csatolt területek érdekeit képviselni.

A kormány és a pékek

A gabonaértékesítési törvény alkalmazása miatt tettük fel a következő kérdést — nagy az izgalom az országban,

miniszter ur. . .

— Természetesen a pékek között — veszi tudomásu a miniszter — Ezzel kapcsolatban Argetoianu belügyminiszter rendeletére kell hivatkoznom, aki kijelentette, hogy nem szabad a kenyérrakat drágitani és ezzel áttolni a bélyeg terheit a fogyasztóra. A gabonaárak fokozni fogja az exportot s így gabonafeleslegünket külföldön tudjuk értékesíteni. Ezzel megszabadulunk attól a fölöslegestől, mely az árakat lenyomja és a gabonaárakat sikerül majd rendes nivóra emelnünk.

— Ezt a tételt — mondjuk — elfogadják azok is, akik közvetlenül vannak a kérdésben érdekelve. A baj csak ott van, hogy a prémiumot egyetlen ipari osztály vállaira hárította a kormány.

— A kormány kalkulációkat készített és megállapította, hogy a pékek a kenyérrak mellett elbírnák a boléta terheit. Ha ez nincs így mindenütt, nem jelenti azt, hogy akkor lehet engedményeket is tenni a pékek számára. De teljes szigorot kell

alkalmazni azokkal szemben, akik visszaélések elkövetésére akarják felhasználni az új kenyérrezsimit.

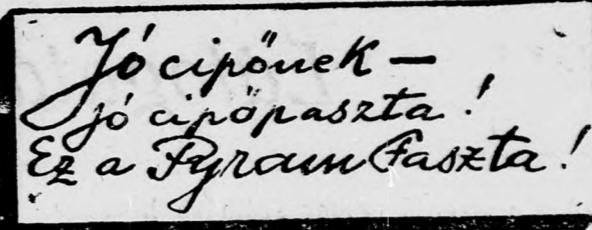
Végül kijelentette a miniszter, hogy amennyiben a törvény alkalmazásában komoly zavarok mutatkoznának, a kormány nem zárkózik el attól, hogy megfelelő módon változtasson a törvény egyes rendelkezéseiben.

Egy érdekes kérdés

A sajtófogadás legérdekesebb része következett ezután. A kisebbségi nyelvhasználat kérdéséről kellett nyilatkoznia dr. Pop Valérnak, aki a kolozsvári városházán kijelentette, hogy míg törvényadta jog nem lesz a kisebbségi nyelvhasználat joga, addig más nyelven, mint románul, közhivatalokban beszélni nem szabad.

Pop Valér nyelvteljesítése

— Hogy miképpen oldanám meg én? — nyilatkozik a miniszter — A törvény felsőbb fórumot kreálna, melynek dönté-

nie kell egyes esetekben. Azok a közületek ugyanis, amelyben megfelelő számú kisebbségi foglalkoztatott, határozatot hozhatnak afelől, hogy akarják-e engedélyezni a kisebbségi nyelvhasználatot. Ezt a döntést ez a felső fórumnak kell jóváhagynia, vagy elvetnie.

Ezzel a teóriával fejezte be a miniszter első első kolozsvári sajtófogadását. Előbb még hangsúlyozta, hogy a kisebbségi nyelvek használatát szükségesnek, sőt hasznosnak tartja a közigazgatásban. Hogy megvalósul és hogyan valósul meg ez a teória — a jövő zenéje. A kisebbségi nyelvhasználat mindig nehéz oldala volt Pop Valérnak. De a miniszteri polcon még minden politikai az élet realitáshoz alkalmazta teóriáit.

És bizonyára ezt fogja tenni dr. Pop Valér is. . .

Barzilay István

Husz erdélyi képviselő nyílt ellenzékbe megy a Hatiegan-konfliktus miatt

Az erdélyi kormánypárti parlamenterek egy része szolidáris a lemondott miniszterrel

Bucuresti-Bukarest, augusztus 4. Hatiegan, volt erdélyi miniszter néhány nappal ezelőtt értekezletre hívta össze azokat a kormánypárti erdélyi képviselőket, akik az ő csoportjához tartoznak.

A volt erdélyi miniszter az értekezleten részletesen beszámolt arról, hogy

hogyan likvidálta azt a konfliktust, amely közte és a kormány között robbant ki. Az értekezlet ezután azzal a kérdéssel foglalkozott, milyen magatartást tanúsítsanak az e csoportokhoz tartozó képviselők a Hatiegan-konfliktus miatt a parlament őszi ülésszakán? Az

értekezlet eredményeképpen husz erdélyi képviselő határozta el, hogy szolidaritást vállalnak a lemondott erdélyi miniszterrel és nyílt ellenzékbe mennek a kormánnyal szemben, amennyiben a kormány a háttérbe igyekezne szorítani a speciális erdélyi érdekeket.

Bukarestben monstre-per készül az augusztus elsejei letartóztatottak ügyében

Kolozsvéron csak a vörös zászló kilüszésével vádoltak maradtak őrizetben

Bucuresti-Bukarest, augusztus 4. A sziguranca vezérigazgatósága a fővárosi rendőrprefektúrával karöltve a legenergikusabban folytatja a vizsgálatot a vörös nappal kifolyólag augusztus elsején letartóztatottak ellen. Már megkezdődött az ország minden részében letartóztatásban lévő egyének Bukarestbe való szállítása, ahol összevonják az ügyüket. Megkezdtek ezeknek a kihall-

gatását és akik ellen bebizonyul, hogy az állam rendjét felforgató cselekmények előkészítésében, vagy azok végrehajtásában vettek részt, ezeknek az ügyeit átteszik az ügyészséghez, a részletes vizsgálat lefolytatása végett. Viszont akikről ez nem bizonyul be, úgy azokat haladéktalanul szabadlábra helyezik. Egyébként az augusztus elsejére

foganatosított elővigyázatossági rendszabályok későbbi intézkedésig továbbra is érvényben maradnak.

A kolozsvári rendőrség az augusztus elsejével kapcsolatos preventive letartóztatottakat szabadlábra helyezte. Őrizetben csak 14 egyén maradt, akiket vörös zászló kitévésének gyanuja miatt tartóztatottak le.

A Zsidó Párt megkezdi az országos szervezési kampányt

Az Országos Zsidó Párt elnökségének ülése

Bukuresti-Bukarest, augusztus 4. (Az Uj Kelet tudósítójától). Az Országos Zsidó Párt központi elnöksége augusztus 3-án és 4-én tartott ülésén letárgyalta azt az ideiglenes szervezési szabályzatot, amelyet dr. Fischer Tivadar, a párt elnöke készített el és figyelembe véve az egyes tartományi központok által tett észrevételeket, végleges formába öntötte. Elhatározta a központi elnökség, hogy a szervezési szabályzatot kinyomtatja és a szervezési munkálatokról szóló utasításokkal együtt haladéktalanul megküldi az egyes tartományi vezetőségeknek, hogy így a szervezési munkálatok kezdetüket vehessék. A tartományi központok a szervezési szabályzat birtokában azonnal hozzá fognak látni a legszélesebbkörű szervezési munkához és a kongresszus előkészítéséhez.

Fischer Tivadar elnök ezután beszámolt az utóbbi időben tett intervenciókról, többek között arról, hogy sikerült az italmérési engedélyek elárverezését elhalasztatnia, majd azokról a közbenjárásokról referált, amelyeket a szombati iráskényszer megszüntetése érdekében végzett.

A párt központi elnöksége végül megállapította, hogy az egyes tartományi vezetőségekben téves felfogás uralkodik a párt és az interimáris bizottságok viszonyát illetően. A Zsidó Pártnak az interimáris bizottság kinevezésére vonatkozó megállapodás a kormánnyal nem volt. Mindössze annyi történt, hogy Argetoianu beszéd közben megemlítette a Zsidó Párt elnökének, hogy szívesen venné, ha ismerné azokat a neveket, akiket a Zsidó Párt az egyes tanácsokba delegálni kívánna. E beszélgetés alapján kérte a Zsidó Párt központi elnöksége a tartományi vezetőségektől az egyes tanácsokba kijelölendő tagok névjegyzékét. Nem következtek azonban ebből az, hogy a belügyminiszter kötelezettséget vállal a Zsidó Párt által beterjesztett névjegyzékkel kapcsolatban, viszont a Zsidó Párt csak sincsen semmilyen kötelezettsége a kormánnyal szemben.

Az interimáris bizottság kérdésére vo-

natkozálag egyébként a párt kommunikét fog kibocsátani, amelyben le fogja szögezni, hogy bár elvileg nem helyesli a törvényes tanácsok pártérdekből történő feloszlását és interimáris bizottságokkal való helyettesítését, ha ilyenek azonban mégis megtörténnének és a lakosság befejezett tények elé kerül, a zsidóság érdekeinek megvédése kedvéért felhatalmazza a kinevezést kapott tagjait, hogy kinevezésüket elfogadják.

— Százezer legyet rendelt a londoni állatkert. Londonból jelentik: A londoni állatkert élelmiszerszállítója sürgős megrendelést kapott az igazgatóságtól, hogy az állatkert 1500 kaméleonja részére száz ezer darab legyet szállítson. Miután Londonban nem találtak kellő számú legyet, táviratilag rendelték a Rivieráról és a szállítmány rövid idő alatt repülőgépen meg is érkezett.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKE. HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár Rt.

CLUJ, C.L. REG. FERD 7 SZ.

Fiókkintézetek: Dej-Dés, Beclean-Betlen, Cehul-Silvaniei-Szilágyceh Jibou-Zsibó, Záláu-Zilah. Affiliált intézetek: A Nagyenyedi Kisegítő Takarékpénztár R.-T., Aiud-Nagyenyed és ennek Uioara-Marosujvári fiókkintézete

Saját tőkél 60 millió le!

Foglalkozik a banküzlet minden ágazatával. Átutalásokat bel- és külföldre legelőnyösebben és legpontosabban eszközöl

Engedélyezett devizahely!

nyosztályában vagy az összeg elmentel mellett szállítunk.

ha

g ilyen nagy-
állítás a piacon

két kötetben .	272 L
isértetek az in-	204 L
r és tüzhely I.	340 L
zamar	136 L
z örök sziget	272 L
zerek. Zsiga a	435 L
ket	40 L
int a halál . . .	45 L
.	45 L
. A pajtások,	45 L
elius és az an-	75 L
sz	35 L
.	102 L
Pillangó	45 L
. halász meséi	95 L
Jean Christop	20 L
nt	44 L
. háza (füzve)	44 L
. ismeret (füz.)	44 L
. ismeret (kötv.)	64 L
. lkü szerelem	44 L
.	64 L
.	44 L

Látogatás a tasnádi nagyjesiván

I.

Sokat utazgató ember számára hasznos mondást hallottam Nagykárolyban Friedmann ur ajkáról. Friedmann urnak kicsiny bodegája van a vasut mellett. A bodegához csatlakozik egy „hotel” és ebben a dépendanceben megszállottam a minap néhány órára.

Inkább csipjék meg az embert a rézrugók, mint a poloskák!

Igy hangzik az aranymondás, amely arra vonatkozik, hogy az ember, ha féregmentességre tart igényt, ne akarjon puha, rugó derékját. A kettő együtt sok egy mai zsidónak. És haladéktalanul el kell ismernem, hogy Friedmann ur a kanapé komfortjának arányában szabta meg a szálláspénzt. Kedves és igénytelen volt más tekintetben is, nem zaklatott az adataimért: „Hogy hívják, ugy nagyjából?” — kérdezte. „Mi a foglalkozása ugy nagyjából?” — „Nem baj! Azért hogy újságíró, utólag is fizethet, de előre is. Ugy nagyjából!”

Drága ember, köszönöm neki, hogy bármilyen tördött is voltam, nem engedett aludni csak két órát.

Hajnaltalban érdemes Tasnádra menni — mondta. — Ilvenkor látni a napfölkeltét és a szép vidéket. A böcherek tanulnak már, a chószedek mennek a mikvébe, ha nem sokalja, öt minjén között imádkozhatik, Tasnád egy kis Jerusolájm!

Tasnád egy kis Jerusolájm és csakugyan hajnalban a legérdekesebb. Négy óra után fut be a vonat, elég szép kínálat kocskiban a pályaudvaron. „Tíz lej egy kilométer!” kiáltják az utas felé a kocsisok. Vagvis harminc lej az egész, lévén az ut a városig három kilométer. Oldalt állott az egyetlen zsidó kocsi, Majer bácsi, rám néz szomorú-invitalón, leteszi az ostort és széjjeltárla két kezén az ujjakat. Azt jelentette, hogy tizért az egész. Beültem a diszhintóba, pokrócot kértem a rézrugók miatt, az utat — amugyis rossz — előző estén eső áztatta. Az ember ne gondoljon mindig a testi-ségére és akkor könnyebben türi — szólt hátra Majer bácsi bölcsen, amikor panaszkodtam. Nézzem a szép szilágysági tájat, a gulyát és a ménest, az idő meg amugy is mulik.

Följutottunk a dombra, be a esőndes falu-városba. Fiatalos, panaszos, keletiesen elnyújtott hangok szakadtak virágos udvar felől egy-egy nyitott ablakból. Zsidók hónaljuk alatt az imaszerekek bukácsoltak gulyás kürtje harsogott a fölébredt élethe, tejfel, gyümölcses, vete-ményvel görnyedő parasztek süteményes emberek kiabáltak az udvarokba. Változatos élet Tasnádon a hajnali élet. Majer bácsi lett a patika előtt és megmutatta merre a „mikvé”.

Tejes edénnyel magyarosan pörge kalapban és régi éviáratu Ferenc Jósokában, selmeci pinával jött egy zsidó.

Sulem aléjchem és hogy mi járatban vagyok.

— A jesivát akarom megnézni.

— Szép dolog, finom dolog, de most rosszul állanak az ügyek. Szinte éheznek.

Hozzátette, hogy neki is valami köze van a jesivához.

— Gabbé talán, vagy előljáró?

— Ments Isten! Én vagyok a jesiva „weckerje”.

Megmagyarázza, hogy hajnali három és négy óra között végigjárja a böcherek lakásait, bezörög hozzájuk és felkölti őket, hogy tanuljanak. Négytől ötig me-gyint körsétázik, hogy meggyőződjön, nem feküdték-e vissza a talmudisták. Aztán tejet visz nekik reggelire. Most — leider — kevés a munka a tejhordással, a leg-több fiúnak nem telik reggelire.

— Délig bójtölnek szegények. Déltől délig. Mert soknak vacsora-tejre sincs!

És mialatt a mikvéhez kísér, szomorú képet rajzol a jesiva anvagi helyzetéről. A jesiváról, a hitközségéről, Erdélyről az egész világról. „Hová fog ez vezetni — kérdi végül — maguknak a városi embereknek tudniok kéne már a politikából is. Olcsó buza, olcsó hus, olcsó munka és mégis gond és gond és éhezés”.

Odaértünk a fürdőhöz. Kértem, engedje, hogy a válasszal adós maradjak — leg-alább, amíg megfürödtem. „Jó, nem olyan sürgős, el voltam eddig, el leszek ezental is nélküle. Tessék csak jól megfürödni! Egvetlen öröm, ami ebben a komisz vi-lágban érheti az embert”.

Két rituális fürdője van Tasnádnak. A husz-huszonöt tagból álló chászidok csoportja is fenntart egvet. Ide nők nem jár-hatnak. Engem a másikkhoz kísérték. A külseje után ítéltém és eszembe jutott az adoma a mikvéből, amit meg kellett fü-

rösztelni. Bent azonban megváltozott a véleményem. Tiszta víz, tiszta kádak, olcsó árak és legolesőbb kiszolgálás. Mindenki önmagát szolgálja ki ugyanis.

Tiszán és frissen jutottam el a városzertüen kiképzett templomhoz és mögéje, ahol a paplak, a bet hamidras tágas ter-me, a konyha és egy kistemplomnak szánt befejezetlen épület állanak.

Világos, nyugodt tónusu dolgozószobá-jában találtam könyvei között a főrabbit: Brisk Miksaurat. Gondozott, halk jelen-ség, átszellemült vonásokkal. A tiszadai híres pap fia, a margittai főrabbi veje, aki mellett néhány esztendeig ellátta a dájeni teendőket, jesivát tartott, apósa és elődei írásait rendezte sajtó alá és ómaga is erős irodalmi munkásságot végzett. Tizenegy éve főrabbi Tasnádnak és ve-zetője a száztöven hallgatóból álló jesiva-nak. Negyvenkétéves, de már van egy husz éves fia, akit Magyaracékán papnak választottak.

A jesiva íránt érdeklődöm. Milyen ré-tegekől kerülnek egyúvé a fiuk, hogyan élnek, milyen diszciplínák szerint tanul-nak?

Legtöbbje erdélyi származású. De van-nak magyarországiak, csehszlovákiaiak, németországi fiuk is. Az elmúlt szemesz-terben darmstadti és stuttgarti fiuk, a Zederbaum-család gyermekei tanultak a jesiván. Eretségük után jönnek ide, pár évig a jesiván tartózkodnak, aztán a Breuer alapította frankfurti jesivára men-nek, hogy ortodox rabbikká képeztessek magukat. Jöttek Lupényből, Brassóból, Lónyabányáról, Bukovinából. Tanulni-vágyó, komoly elemek, kora reggeltől késő estig foglalkoznak Tórával és Talmuddal. Nem merészkedik ide olyan fiuk, akikben semmivetésre való hajlamosságok élnek.

A belső tanulmányi rendre vonatkozó-lag a főrabbi kijelentette, hogy a régi jesivai szisztémát tartja. Tizenegyöt fél egyig délben „siurt” ad elő valamely kimagasló talmudi tételről (most a jogi természetű „ézehu nesech”-et); délután „neben-siurt”, „Böve mecie” traktátusát) három órahosszat. Napról-napra Bibliát tanít Rasival és más kommentárokkal. Sulchan Aruchot, végül valamelyik mora-listánk művéből egy-egy fejezetet. A tanulmányi előmenetelről könyvet vezet és ellenőrizi a tanítványok életmódját.

Szóvá tettem az anyagiakat.

— A helyzet nagyon szomorú — jelen-tette ki a főrabbi. Tasnádon olyan az el-szegényedés, amilyen még nem volt talán soha, amióta a néhány száz éves hitközség fennáll. A menzabeli ellátást kénytele-nek voltunk redukálni. A fiuk akik reg-gelire tejet és kenyert kaptak, már csak ebédhez jöhetnek a menzába. Természe-ten az ebédadagokat is restringáltuk. Meghívom Önt nézze végig majd ebédjü-ket és lássa, milyen szegényesen tudjuk őket élelmezni.

Az élelmezéssel kapcsolatban szóba került a Tomché Jesivot országos akciója. A főrabbi átküldött az akció főtitkáráért. A dolgozószobában héber foliások szek-rényei, az asztalon heverő talmudok és zsidó írások között stílusos érdekes em-ber jelent meg, Krapper Izidor. Tömör, nagy vörös szakállával, világosszürke szemével és légiessen áttetsző bőrével. Ösztönösen a németalföldi mesterekre kellett gondolni, vagy a spanyol Riberára, aki festményein az erőt anyai zsenialitás-sal tudta a finomsággal összeegyeztetni.

A szervezésről beszélgettünk; megkér-deztem, hol lesz a Tomché Jesivot köz-pontja.

A főrabbi ur megjegyezte, hogy a moz-galom most már mentes minden politiká-tól, a központ kérdése tehát nem lényegbe-vágo. Vannak, akik Szatmárt akarják Chaim Freund ur miatt, aki elnöke a jesivákat támogató egyesületnek. Fő-sulyt helyezünk ugymond — a Tóra mel-lelt való szombati adakozásokra. Hitköz-ségi támogatásokat fogunk igénybe venni és igyekszünk alapítványokat szerezni a később megszervezendő helyicsoportok révén. Egyelőre fenntartjuk az eddigi

rendszer, a kis jesivákra is sokszor szük-ség van olyan fiatalok érdekében, akiknek nincsen módjuk arra, hogy messzebbre menjenek. Ha nem tanulnának, végleg el-vesznének a Tóra és a zsidó kultúra szem-pontjából.

A Tomche Jesiva eszerint minden jesivát támogatna, jegyeztem meg. De vajjon milyen arány szerint? Nem lesznek-e egyenlőtlenségek.

Krapper ur megszólalt:

— Ön bizonyára ismeri a Szentírásnak azt a részét, amelyben szépen el van mondva, hogy Mózes az áldozati vér egyik felét a nép felé, másik felét pedig az oltárra fecskendezte. Itt is felmerült a kérdés, hogyan történt a pontos felosztás? Rasi azzal oldotta meg a problémát, hogy „bo malach vöchelkéhu”. Mi is az anygal-ra számítunk, aki majd igazságosan fel fogja osztani az adományokat.

Az iparos-jesivákra terelődött a szó. A főrabbi kijelentette, hogy ennek az ország résznek teljesen elegendő a fennálló két jesiva. Aki a fennálló jesivákról ipari pályára akar menni, elmehet még fiatalos munkakedvének teljében. És ha már a jesivákon ellátta magát a Tóra lelkiület-vel és szellemével, akkor nem kell félni az elzüllesztől. Mint kereskedő és iparos vagy akár mint intellektuel mindenkor meg kell hogy állja a helyét olyan fiatal-ember, aki legszebb éveiben megszokta a szorgalmat és igénytelenséget.

Leállítják Angliában az impro- duktív szénbányákat

Az üzembeszünetlések miatt több mint százezer bányász vesz el kenyerét

London, augusztus 4. Augusztus 19-én a délwalesi szénbányák egy ré-sze üzemenek leállítására készül. Ez az intézkedés több, mint százezer mun-kás kenyerét érinti.

A szénbányatulajdonosok megkapták annak a bizottságnak emlékiratát, ame-lyet az elmúlt évben hozott széntör-vény rendelkezései alapján a szénipar ujjászervezésének tanulmányozására

küldöttek ki. A javaslat a szénipari te-rületet hat kerületre osztja be, amelyek nek üzemet központi bizottság intézné. A bizottság feladata lenne a termelés és az eladás szabályozása is. A terv érte-lében több improduktív bányát üzemen kívül kell helyezni. A tervezet végrehaj-tása miatt még súlyos konfliktusok vár-hatók a bányatulajdonosok, a szakszer-vezetek és a kormány között.

Bocu Sever Karlsbadból tiltakozik az ellene emelt vádak ellen

„Nem négymillió, de négy cent sem hiányzik a temesvári tar-tományi igazgatóságon”

Bucuresti-Bukarest, augusztus 4. Se-ver Bocu, volt bányási tartományi igaz-gató, aki ellen, mint megirtuk, bűnügyi vizsgálat indult meg a hivatalában tör-tént pénzügyi szabálytalanságok miatt, táviratot intézett Karlsbadból az Ade-verul szerkesztőjéhez, mely táviratot a lap mai számában leközli. A távirat a következőképpen hangzik: Főszerkesztő

Ur! Teljes mértékben tiltakozom az el-len a hadjárát ellen, amelyet a kormány lavinaszerűen indított szemelyem ellen ugy bel-, mint külföldön. A volt bányási tartományi igazgatóságon a leg-rendesebb pénzkézelés folyt annak ide-jén és nemhogy 4 millió nem hiányzik, de még négy cent sem. Fogadja őszinte tiszteletemet Bocu Sever.

Diszdoktorrá avatják Franz Boas pro-fesszort, a világhírű zsidó antropológust

Berlin, augusztus 4. A newyorki Co-lumbia-egyetem világhírű asztrológusa, Franz Bvas professzor, aki ezeltől a berlini asztrológiai muzeum asszisten-se volt, a német államnak ajándékozta világhírű etnológiai könyvtárát. A könyvtárát a hamburgi antropológiai muzeumban fogják fölláítani.

Bvas professzor 1858-ban született a westfaliai Mundenben zsidó szülöktől. Heidelbergben, Bonuban és Kielben vé-

gezte egyetemi tanulmányait. 1881-ben doktorrá avatták és két évre rá magán-tanára volt a berlini egyetemnek. Az eszkimók nyelvéről és kulturájáról foly tatott tanulmányai, továbbá Északke-let-Ázsia, északnyugati és Közép-Ame-rika lakosságáról írott könyvei uté-rőknék tekinthetők az etnológia terén. 1913-ban könyve jelent meg a kultu-rákról és fajokról. A könyv nagy szen-zációt keltett a tudományos világban.

Bvas professzort augusztus 9-én tisz-teletbeli doktorrá fogja avatni a kieli egyetem. A kiváltságos megtiszteltetést nemcsak tudományos munkásságáért kapja, hanem elismerésül annak a munkának, amit nehéz időben Német-ország érdekében kifejtett Amerikában.

Megmenekül

egy kínos operációtól, ha

HAEDENSAT

használ, amely az ARANYERNEK egyetlen biztos ellenszere. Nem reklám, nem ámitás, egyetlen próba meggyőzi Önt erről. Több ezer elismerő levél. Kapható minden gyógyszerárban.

Romániai vezérképviselő: ROYAL drogéria M. Rózsa Rt. Cluj.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKE: HIRDESSEN AZ UJ KELETBEN

H

Az UJ KELET
bányási
Főszerkesztő
Felelős szerkesztő
Bukare
Hátszegi Er
Cikkeink utána
megjelölés

— A Zsidó D
lyének rendező
tartja első ülésé
segélyző az ide
indította országo
hogy az egyete
lehetőségét bizto
segélyző az akc
tandó nyári tá
melynek rendezé
vállalták. A
bizottsága csütör
páholy helyiségé
amelyre meghívó
segélyző barátai
multság jelentő
rendezvényben á
a multság fogja
szágbán a Menza
ünnepélyek hossz
Diáksegélyző felk
erre a megbeszél
tottak ki, hogy
ságára való teki
jelenjenek.

— Nem sikerült
opera eltűnt kar
tik: Feinsinger A
operai karmester
kutatót a tiroli
expedíciók a nagy
zás miatt most k
mémentlenül viss
tartják azt is, ho
turistaszerencsétl
nem megölték s
barlangban elrejté

Nincs a teremté
Nyertem a Zsidó

— Herndon és
adták világhírű
Newyorkból jelent
born amerikai pil
keleti Chabarovsz
bizottsákkal, hogy
rekordkísérletüket.
Post és Gatty reko

Szinkör

magy, zenés, éneke
armány és szerelen

— Kilenc autóbu
vári Léb garázsban
radó éjjel tüzeset
ságnak. A tűz a L
Léb-garázsban tört
villanyvilágító kés
történt. A rövidzárl
busz favázat, ettől
tüzet fogott. A g
autók és autóbuzso
lehetett megment
porra égett és ezz
tetemes kár érte. A
mosfalvi repülőzá
kocsija is, amelyek
lehetett megment
voltak biztosítva.
igen és ez a kár biz
A másodpernyi gy
résznék főoka az v
benzintartálya felro
keztében másodperc
az épület. A garázs
az épületben tartó
zöttját semmi baj n

Mentő

a zsidó é

szák Arnold nov

Ara

KAPHATÓ AZ

KÖNYVOS

HIREK

Az UJ KELET az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc
Bukaresti szerkesztőség:
Hátszegi Ernő, Str. Cobălcescu 54.
Cikkeink utannyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

— A Zsidó Diáksegélyező kertiünnepélyének rendező bizottsága csütörtökön tartja első ülését. Az Erdélyi Zsidó Diáksegélyező az idei egyetemi évre is megindította országos akcióját, melynek célja, hogy az egyetemi hallgatók megélhetési lehetőségét biztosítsa Kolozsváron. A diáksegélyező az akció egy Kolozsváron tartandó nyári táncmulatsággal kezdte meg, melynek rendezését a kolozsvári diákok vállalták. A táncmulatság előkészítő bizottsága csütörtök este 7 órakor a Salom páholy helyiségében megbeszélést tart, amelyre meghívó útján hívta meg a Diáksegélyező barátait. A kolozsvári nyári mulatság jelentősége nemcsak magában a rendezvényben áll, hanem abban, hogy ez a mulatság fogja megindítani az egész országban a Menza javára rendezendő kerti ünnepélyek hosszú sorát. Eppen ezért a Diáksegélyező felkéri mindazokat, akiknek erre a megbeszélésre meghívókat bocsátottak ki, hogy az összejövetel fontosságára való tekintettel feltétlenül megjelenjenek.

— Nem sikerült még felkutatni a berlini opera eltűnt karmesterét. Bécsből jelentik: Feinsinger Arthur, az eltűnt berlini operai karmester után 96 alpesi katona kutatott a tiroli Alpokban. A mentőexpedíciók a nagy köd és megindult havazás miatt most képtelenek voltak eredménytelenül visszatérni. Lehetségesnek tartják azt is, hogy a karmester nem turistaszerezésért áldozata lett, hanem megölték s holttestét valamelyik barlangban elrejtették.

Nincs a teremtésben nyertes, csak én:
Nyertem a Zsidó Kórházak sorsjegyét!

— Herndon és Pangborn pilóták feladták világkörüli rekordkísérletüket. Newyorkból jelentik: Herndon és Pangborn amerikai pilóták közölték a távollelveti Chabarovszkóból newyorki meghívóikkal, hogy feladják világkörüli rekordkísérletüket, mert már kilátástalan Post és Gatty rekordjának megdöntése.

UJ pénzügyi politikát vezet be a szovjet a kereskedelem és ipar financirozása terén

London, augusztus 4. Augusztus 15-én a szovjetterületen új rendelkezések lépnek életbe az ipar és kereskedelem finansirozása terén. A szovjet-vállalatok és a kereskedelmi nagyüzemek ez időponttól kezdve külön forgótőkével fognak rendelkezni s csak rendkívüli esetekben vehetik igénybe szökségeikre az állami banktól a hitelt.

Az iparban az új rendelkezés lehetővé teszi a szovjetvállalatok vezetőinek hogy a nyersanyagbeszerzést kellő időpontban keresztülvihessék.

A Times a híradással kapcsolatban rámutat arra, hogy a rendeletből nem tűnik ki, milyen forrásból fogják kapni a szovjettrésztők a forgótőkét. A lap szerint az államtól nehéz lesz ez megszerezni, mert a szovjetállam maga is nagy pénzügyi nehézségekkel küzd.

— A HAGGIBBOR szombat esti mulatságára serényen folynak az előkészületek. A nagyszerűnek ígérkező mulatságra szenzációs dzsessz zenekarról gondoskodott a rendezőség. Minden kolozsvári zsidó család jelen lesz ezen a mulatságon, amelyre a meghívókat most bocsát ki a rendezőség. A Newyorki termék üvegterítőjét szétnyitják.

— Eljegyzés. Dr. Trencsiner Camillát Blaj, eljegyezte Grün Géza Blaj. (Minden külön értesítés helyett).

— Nem sikerült az Amerika—Japán repülés. Newyorkból jelentik: Robbin és Jones amerikai pilóták leszállás nélküli Japánba repülése csődöt mondott. A pilóták Alaszkában kényszerleszállást végeztek s így nem nyerték el az egyik japán nagy lap 25 ezer dolláros díját.

— Megnyitott a foglalkozási betegségek és balesetek elleni konferencia. Genfből jelentik: Ma megnyitott Genfben a foglalkozási betegségek és balesetek ügyével foglalkozó nemzetközi konferencia, amelyen 18 nemzet delegátusai vesznek részt.

— Drezdában megkezdődött a nemzetközi fényképeszteti kongresszus. Berlinből jelentik: Drezdában ma megnyitott a 8-ik nemzetközi fényképeszteti kongresszus, amelynek folyamán szakelőadásokat tartanak a modern fényképeszteti eljárásokról.

— Spanyolországban most készülnek bevezetni a polgári házasságot. Londonból jelentik: Madridból jelentik, hogy kormánykörök az állam és az egyház szétválasztását meg akarják valósítani, aminek a polgári házasság bevezetése lenne a kezdete. Ezentúl csak az állami anyakönyv vezető előtt kötött házasságok lesznek kötelező érvényűek. Ezzel együtt jár a házasságok felbonthatósága is.

— Párizsban leszállították a kenyér árát. Párizsból jelentik: A kenyér árát 5 centime-mal leszállították.

— Megkezdődött a bécsi Creditanstalt közgyűlése. Bécsből jelentik: Ma délelőtt tizenegy órakor Louis Rothschild báró elnökele alatt megkezdődött az Österreichische Creditanstalt régóta nagy érdeklődéssel várt közgyűlése.

— Betiltották Berlinben a kommunista lapokat. Berlinből jelentik: A politikai kihágásokról intézkedő szükségrendelet alapján a berlini Rote Fahne, Volksecho és Volkwart című kommunista lapokat betiltották.

— Vázsonyi Vilmos és a magyar demokrácia küzdelme. A nagy államférfiu beszédei, irásai klasszikus értékek maradnak a magyar politikai és kultura történetében. Vázsonyi művei két hatalmas kötetben rengeteg képpel, nagy lexikon alakban, luxus kivitelen 1126 oldalon a Lepage könyvkereskedés az azelőtti 2000 lejes ár helyett, amíg a készlet tart 660 lejért küldi meg utánvétellel portómentesen. Kérje az árleszállítások nagy jegyzékét Lepage-tól Kolozsvár.

— Lengyelország nem tudja fizetni tisztviselőit. Varsóból jelentik: A lengyel kincstár nem tudta teljesen kifizetni elsőjén tisztviselőit, sőt még júliusi fizetésekre is tartozik mintegy kétszáz ezer zlotyval.

— Három parasztot agyon-sújtott a villám. Bécsből jelentik: Innsbruckból jelentik, hogy a nyugattiroli Lech-völgyben Haesalgehr falu közelében a villám egy kunyhóban három parasztot agyon-sújtott.

NAPROL-NAPRA

A Francia Bank e heti kimutatása szerint a bank aranyállománya rekordmagasságot ért el. Az elmúlt héten a francia jegybankhoz nem kevesebb, mint 1246 millió frank értékű arany érkezett, mi által a bank aranyállománya 57.853 millió frankra emelkedett. Az aranyszállítmányok legnagyobb része Londonból jött.

A Standard Oil Company és a Vacuum Oil Company közgyűlésén a részvényesek hozzájárultak a világ két legnagyobb petróleumvállalatának fuziójához. Az új egyesült petróleumtársaság, a Socony Corporation egymilliárd dollár alaptőkével alakult meg.

Az Egyesült Államokban a munkanélküliség egyre fokozódik és a washingtoni kormány attól tart, hogy a munkanélküliség száma a telen hétmillióra fog emelkedni.

A fürdők tréfacsinálónak okulásul szolgálhat az az eset, amely az ausztriai Stein községben nemrég lejátszódott. Gruber steini földbirtokos huszéves János nevű fiát két barátja fürdés közben a katonai uszodában az ugróemelőnyről a vízbe dobta. A fiatal ember olyan szerencsétlenül esett a vízbe, hogy dobhártyája a behatoló víztől megrepedt és két napi szenvedés után a szerencsétlen fiu a kórházban meghalt.

A Rimaszombat melletti Görög községben egy tizenhétéves cigánygyerek tizenhét csehkoronát lopott egy földművestől. A felhaborodott lakosság a tolvajt egy fához kötözte és addig verte amíg élet volt benne.

Comes de Silva genfi egyetemi magántanár, aki vezetője volt a svájci antifasiszta mozgalmaknak, öt revolverlővéssel megölte fiatal feleségét. A kihallgatás során a gyilkos férj azt mondta, hogy felesége nemrég Olaszországban járt, ahol olyan dolgokat követett el, amelyek őt a legmesszebbmenő módon felbőszítették. De hogy mik voltak ezek a cselekedetek, arra nézve megtagadott minden felvilágosítást.

Szinkör Mozgó

Szerda és csütörtök 3, 5, 7 órakor

10 és 20 lejes helyárrakkal

Szinkör Mozgó

a főszerepekben: Janet Gaynor, Charles Morton, Rudolf Schildkraut.

KRISZTINA

nagy, zenés, énekes szerelmi regény, az armány és szerelem harca a boldogságért.

— Kilenc autóbussz égett le a kolozsvári Léb garázsban. Keddről szerdára virradó éjjel tüzeset jelentettek a tüzoltóságoknak. A tűz a Magyar utcában levő Léb-garázsban tört ki, ahol egy autóbussz villanyvilágító készülékében rövidzárlat történt. A rövidzárlat felgyújtotta az autóbussz fűtőgázát, ettől pedig az egész garázs tüzet fogott. A garázsban állomásozó autók és autóbusszok közül csak néhányat lehetett megmenteni. Kilenc autóbussz porrá égett és ezzel a garázstulajdonost hatalmas kár érte. A garázsban volt a szamosfalvi repülőszázalóinak két turalossija is, amelyek közül csak az egyiket lehetett megmenteni. Az autóbusszok nem voltak biztosítva, míg a garázs épülete igen és ez a kár biztosítás útján megtérül. A másodpernyi gyorsasággal történt tüzésnek főoka az volt, hogy az autóbussz benzintartálya felrobbant és ennek következtében másodpercek alatt lángban állott az épület. A garázsban a tűz pillanatában az épületben tartózkodó három alkalmazottját semmi baj nem érte.

Mentő csillagok a zsidó éjszakában

Arnold novellái és elbeszélései
Ara 80 lej
KAPHATÓ AZ UJ KELET KÖNYVOSZTÁLYÁBAN

— Sztrájkba léptek a newyorki zsidó konfekciós munkások. Newyorkból jelentik: A Clothing Workers Union, a legnagyobb zsidó konfekciós munkásszövetkezet tagjai sztrájkba léptek. A sztrájk oka az volt, hogy a vállalkozók be akarták vezetni az úgynevezett „verejték-rendszer”-t, amelynek révén ki akarták használni a jelenlegi gazdasági krízist. A szövetkezet proklamációt bocsátott ki, amelyben rámutattak arra, hogy a vállalkozók fegyveres banditákat béreltek a sztrájk-törők védelmére. A munkásság vezetősége kijelenti, hogy minden eszközzel meg fogja tisztítani a konfekciós ipart a banditizmustól.

— Hétmillió munkanélküli lesz a télen Amerikában. Washingtonból jelentik: Hoover elnök megtárgyalta M. Doak amerikai munkaügyi államtitkárral a munka-közvetítő hivatalok reorganizációjának ügyét. Amerikai hivatalos körökben is számolnak azzal, hogy télire legalább hétmillióra emelkedik a munkanélküliek száma s a reorganizáció ha kis mértékben is, de enyhíteni fog a helyzetet.

— Ijesztően szaporodnak Amerikában a gyerekházasságok. Londonból jelentik: Newyorkban az utóbbi időben elszaporodtak a gyermekházasságok. Egy év alatt 552 középiskolai tanuló kötött házasságot. 123 leány 15 éves kora előtt kötött házasságot. A legfiatalabb pár egy 14 éves fiu és egy 12 éves leány volt.

— Remény van Edison felgyógyulására. Londonból jelentik: New-Orangeból jelentik, hogy Edison állapota javul. A nagybeteg eszméletlenül van, beszélget időnként hozzátartozóival. Az orvosok már kezdenek bizni abban, hogy felgyógyulása után következő hosszabb pihenő után majd újra megkezdheti munkásságát.

— Borzalmas autószerencsétlenség nyolc halottal. Rómából jelentik: Piemont kerületben Tortona közelében egy gyorsvonat sorompóval elütött egy luxusautót s roncsait néhány száz méteren magával hurcolta, amíg leállították. Az autó utasai, nyolc hölgy mindannyian életüket veszítették a katasztrófánál.

— Arviz Baden-Badenben. Berlinből jelentik: Baden-Baden környékén hatalmas esőzések a hegyi patakok vizével több falut és a várost is elárasztották. Az alacsonyabban fekvő házakból a lakosságot ki kellett lakoltatni. A közúti közlekedés a városban órákra megbénult.

— Tovább árad a Jangcsekiang. Londonból jelentik: Az Evening Newsnak jelentik a kínai Hankauból, hogy a Jangcsekiang megáradt s elöntötte a várost. Helyenkint 4—5 láb magasságban áll a víz az uccákon. Attól tartanak, hogy a hirtelen támadt árvízben többszáz ember életét veszítette.

Venedig
Kirschbaum
modern komfort folyó
écső konyha
díratól fejjebb

eszi Wesel Albert tordai
váradai rabbiak fölhi
vot érdekében. „A jesi
reim, válságos helyzetbe
kapnak anyagi támogatás
ments, megszűnnek és a
a temető csöndje borul
nak elnémulása a zsidó
lát jelenti”. Ezt írja a

istennek, hogy a be
megszűntethetjük, a
főbbi. Fájdalom
za már nem vásárolhat
a bocherek, akik tul
vannak, jó néhányzor
nek reggelit és vacsorát
adkozás idejéig tárgyal
Higiá zóman sel körlat
ma ideje, bucsuztam
hogy a heti vizsgára és
Krepper ur szivesen
hogy fölvilágosításokat
sztan ellátogattunk a

Szabó Imre

az impro
kat
er bányász veszi

avaslat a szénipari te
etre osztja be, amelyek
onti bizottság intéz
ata lenne a termelés és
rodása is. A terv értel
duktív bányát üzemeltet

tiltakozik
k ellen

a temesvári tar

ben tiltakozom az el
amelyet a kormány
ított személyem ellen
alföldön. A volt bán
gazgatóságon a leg
zelés folyt annak ide
millió nem hiányzik,
sem. Fogadja őszinte
Sever.

Boas pro
tropológust

mulmányait. 1881-ben
s két évre rá magán
lini egyetemnek. Az
és kulturájáról foly
i, továbbá Északke
gati és Közép-Ame
rott könyvei uttó
az etnológia terén.
jelent meg a kultu
A könyv nagy szen
ománys világban.

augusztus 9-én tisz
fogja avatni a kieli
agos megtiszteltetés
yos munkásságáért
smerésül annak a
hézh időben Német
ifejített Amerikában.

ÜZLET LELKE:
UJ KELETBEN

SPORT

Kehrling másodszor is megverte Novotnyt

A férfi páros versenyt is Kherlingék nyerték

Cluj-Kolozsvár, augusztus 4. A KAC tenniszversenyének keddi küzdelmeivel befejezést is nyert a nem mindennapi látványt nyújtó nagyszabású izgalmas verseny. Novotnynek kedden nyílt volna alkalma revánst venni Kherlingen vasárnapi vereségeért, ez azonban most sem sikerült neki, mert a nagyszerű formában levő Kehrling több, mint két órán keresztül tartó nehéz küzdelem után 6:4, 1:6, 6:2, 4:6, 6:2 arányban újra legyőzte ellenfelét. A versenyt Kehrling megérdemelten nyerte. A második szettben óvatosan a következő játszmákra tartogatta erejét, de így is nehéz munkát adott a kitűnő cseh bajnok, aki az utolsóelőtti szettet páratlanul izgalmas és gyönyörű játék után elvette Kehrlingtől. Ezzel Novotny el is készült erejével és az utolsó szettben Kehrling fölényes játékkal győzött. Harmadik díjon Straub és Stolarow osztokadnak.

Nem kevésbé izgalmas és nivós küzdelmet nyújtott a férfi páros döntője, melyben a Kehrling-Balázs pár 5:7, 6:3, 6:1 arányban győzte le a Novotny-Nedbalek kettőt. A harmadik helyen a Ferenczy-Stolarow és Straub-Silbersdorf párok állanak.

Női egyes ifjúsági. 1. Papp Magda NSE. 2. Kenderessy KAC. 3. Frenkel, Haggibbor és Barabássy, Gyergyó. Döntő: 7:5, 6:1. Elődöntők: Papp-Frenkel 6:1, 6:2. Kenderessy-Barabássy 4:6, 9:7, 6:3.

A férfi egyes II. oszt. versenyt Wecheler nyerte Ferenczyvel szemben, a vegyespáros bajnokit a Sárkány-Kehrling pár, a férfi egyes ifjúságát Segal nyerte Pusztayval szemben, míg a harmadik helyen Wasserstrom Haggibbor és Wartenberg állanak.

A verseny többi eredményeit lapunk holnapi számában közöljük.

A cseh válogatott labdarúgócsapat vereséget szenvedett Belgrádban. Belgrádból jelentik: A Jugoszlávia-Csehszlovákia válogatott mérkőzés nagy meglepetésre a jugoszlávok megérdemelt 2:1 (1:1) arányú győzelmével végződött. 12 ezer néző, bíró Langenus Belgium. Góllövők: Zsifkovics, Marjanovics és Silny. Az eredmény igen hízegő a román válogatottira is, mely, mint ismeretes, Zágrábban súlyos vereséget mért a jugoszlávokra.

Dicsőszentmárton. A Hargita a dicsőszentmártoni „Nitrogén” elleni barátságos mérkőzését 5:1 (1:0) arányban fölényesen nyerte meg.

Vasárnap uszó- és vízpolóverseny a Strand-medencében. Vasárnap délelőtt a Strand-fürdő medencéjében a Haggibbor és a Romania együttes rendezésében uszó- és vízpolóversenyt rendeznek. Amelven részt vesznek az országverseny legjobbjai vízi sportolói. A versenyen már magában a komplett kolozsvári senior és ifjúsági gárdák indulása szép eredményekkel kecsegtet.

TOZSDE

Kolozsvár, augusztus 4. Márka 40.20, holland forint 68.40, dollár 169.50, font sterling 818.50, francia frank 6.70, lira 8.91, cseh korona 503, pengő 29.40, schilling 23.85, svájci frank 33, zloty 19, belga frank 23.85.

A proféta gyermek

Amad Fleg megrázó esztendő regénye
Ara 100 lej és portó
KAPHATÓ AZ UJ KELET
KÖNYVOSZTÁLYÁBAN

KÖZGAZDASÁG

Nincs adóhaladék régebbi adótartozásokra

Cluj-Kolozsvár, augusztus 4. A kolozsvári pénzügyigazgatóság közlése szerint a pénzügyminiszter újabb dörgedelmes rendeletet küldött szét, melyben visszavonta mindazokat a haladékokat, amelyeket a pénzügyigazgatóságok adtak az adózó polgároknak a múlt évi és az idei első félévi adótartozások rendezésére. Ezután csak a harmadik félévre esedékesé vált adótartozásokra lehet haladékokat kapni. Ezek szerint tehát min-

den adóalanynak kötelessége összes adó hátralékát azonnal kifizetni, mert a miniszter ur rendelete nem ismer kieméletet: az adókat az adóhivatalok a legszigorúbban végre fogják hajtani.

Most csak az a kérdés, hogy a pénzügyminiszter ur számolt-e azzal, hogy az adófizető polgárok eleget tudnak-e tenni szigorú rendeletének akkor, amikor a leg súlyosabb és legváltóságosabb pénzügyi krízist éli az ország népe.

Továbbra is deprimált a brailai tőzsde

Az árak egyre jobban lanyhulnak

Braila, augusztus 4. A brailai gabona piac rendkívül deprimált, tekintettel arra, hogy a külföldi vásárlók továbbra sem jelentkeznek. Az árpa vagononként újabb 500, a buza újabb 100 lej-jel esett. Legujabban esett a tengeri ára: vagononként 1000 lej-jel. A gabona tőzsdén az alábbi árak alakultak ki:

Óbab 43.000 lej v.-ként

Takarmányborsó	27.000	„	„
55-60 kg.-os árpa	21.500	„	„
62 kg.-os árpa	22.000	„	„
63.5 kg.-os árpa	26.250	„	„
75 kg.-os buza	25.000	„	„
Uj zab 42 kg.-os	25.000	„	„
Rozs	20.500	„	„

A piac továbbra is lanyha.

Primăria Municipiului Cluj.

Nr. 13468—1931.

Publicațiune

Primăria Municipiului Cluj publică licitație pentru aprovizionarea cu 3 (trei) masini de scris.

Ofertele scrise si sigilate cu ceară, impreună cu garanția de 5%, care se va întregi după adjudecare la 10% din valoarea furniturii, se vor prezenta Comisiunei de licitație (camera 4) in fata căreia se va tine licitația.

Masiniile se vor livra in termen de 10 zile dela primirea comenzi si vor fi preluate in Camera 12 din edificiul Primăriei de Comisiunea de receptionare. Caietele de sarcini si Condițiunile de licitație se pot vedea in Camera 17 a Serviciului Administrativ al Primăriei.

Concurenții spre a fi admisi la licitație trebuie să producă acte doveditoare că au firmă inscrișă.

Licitație se va tine la Primăria Municipiului Cluj (Camera 4) in ziua de 16 August 1931, orele 10.

Cluj, la 3 August 1931.

Primăria Municipiului Cluj.

Színház—Mozi

Néma filmek a kolozsvári Opera Mozgóban. A kolozsvári Opera Mozgó ma a néma filmek két kitűnő termését mutatta be. A nürnbergi mesterdalnokokat és a Fátol titkát. A sok hangos és beszélőfilm között üdítő és kelemes pihenés az ilyen kifogástalan néma film, amelynek tökéletes technikiája tökéletes illuziót is ad. Az egyikben Gustav Fröhlich, a másikban Evelyn Holt művészetét van alkalma megcsodálni a kolozsvári közönségnek.

Szinkör-Mozgó műsora

Szerda d. u. 3, 5 és 7: Krisztina.

Szerda este 9: Steinhardt Géza és társulata, valamint Weygandt Tibor vendégszínháza.

Csütörtök d. u. 3, 5 és 7: Krisztina.

Péntek d. u. 3, 5, 7, 9 órákor: A szőke csaló. (A Szinkör Mozgó nyári premierszínház sorozatának második filmje. Az Ufa énekes, táncos, zenés

Szenzációsan olcsó könyvek

Adler: Marx, a gondolkodó	Lei 25	Kertész: Nemzetköziség utja	Lei 40
Adler: Alkoholizmus és szakszervezetek	Lei 4	Lasalle: Az alkotmányról	Lei 6
Andersen: A muzikális malac	Lei 7	Lasalle: Munkásprogram	Lei 6
Andrejev: A pince mélyén	Lei 48	Macdonald: Szocializmus és társad. L.	48
Balzac: A lidérc	Lei 20	Marx: Osztályharcok Franciaországban	Lei 48
Barbusse: Jézus	Lei 65	Marx: Bér és profit	Lei 20
Bauer: A szocializmus utja	Lei 6	Marx: Harmadik Napoleon államcsínye	Lei 20
Bernstein: A gazdasági történet alapvonalai	Lei 20	Marx: Olgárháboru Franciaországban	20
Bernstein: Mi a szocializmus	Lei 5	Masekincs: A világ népeinek meseiből	Lei 30
Bernstein: Görlitzi pártprogram	Lei 12	Migray: Egy keresztény szociális állam története	Lei 18
Bernstein: Lasale Ferdinand és jelentősége	Lei 18	„ Az internacionalé története L.	25
Csehov: Kisértetes éjjel	Lei 40	„ Egyház ésmunkáskérdés L.	5
Csehov: Idegenkenyér	Lei 40	Müller: Marx és szakszervezetek	Lei 15
Csehov: A fekete barát	Lei 40	Multatuli: Max Havelár	Lei 45
Csehov: A koldus	Lei 40	Pach: Társadalmi ember élete	Lei 25
Farkas: Kisértetek	Lei 30	Pargus: Állam, ipar, specializmus	Lei 20
Frensen: A z Anna Hollmann elcsüljedése	Lei 15	Róka Tóni: Erger-Berger	Lei 35
Gergely: Játszik az ucca	Lei 25	Rubin: Egy szegénydiák feljegyzései	5
Hamsun: Őszi csillagok	Lei 15	Snowden: Ha a munkáspárt uralomra jut	Lei 8
Jászai: Az agitáció	Lei 4	Szemes: Mi az osztályharc	Lei 5
Kasza: Mi az igazság	Lei 5	Webb: Kapitalizmus hanyatlása	Lei 65
Vanczák: Szakszervezeti demokrácia	5		

Kaphatók az „UJ KELET” könyvostályában

Vidékre utánvétellel, vagy az összeg és a portóköltség (pénz. vagy bélyeg) előzetes beküldése után szállítunk!

Olcsó könyv vásár!

Benamy Sándor: Kajüt	30 lej
Kistemaerckes Váltot elülfogat	66 lej
Cocteau A párizsi fiu	66 lej
Mikl's Jenő: Madárka	66 lej
Szilágyi András: Az új pásztor	95 lej
Benoit: Táncozó	136 lej
Jarno: Börtön	163 lej
Komor: Fischmann S. Utoda	190 lej
Edgar Allan Poe: Artur Gordon Pym	40
Baumann: Job baz elhivatott	136 lej

Kaphatók az Uj Kelet könyvostályában

filmbőhözata, a főszerepekben: Else Elster, a Reinhardt színház prima-donnája és Arthur Hell, a Metropol színház tenoristája. Helyárak: 10 és 20 lej.)

CORSO-MOZGÓ műsora

Kedd 5, 7, 9 órákor: Mámoros éjszakák. Hatalmas alkotásu orosz dráma. 11 felvonásban. A filmet csodálatos kő-zák lovasmatatványok teszik feledhetlenné. Főszereplők: Nestor Ariani, a régi orosz hadsereg legkiválóbb kőzaktisztje és Gina Manes. Műsor előtt: Miki Maus és Journal.

Szerda 5, 7, 9 órákor: Mámoros éjszakák. Műsor előtt: Miki Maus és Journal.

Apró hirdetések

Schwartz Ignácné kőser vegetárius étterme áthelyezve Calea Regele Ferdinand (volt Wesselényi u.) 23 szám alá. Bejárás Szappan ucca felől. Olcsó árak!

Kiadó azonnalra a Honvéd ucca elején modern, komfortos 3 szoba, előszoba, konyha, fürdőszoba és mellékhelyiségekkel álló lakás. Cím a kiadóban.

Rövid, fekete zongora bérbeadó. Megtekinthető d. e. 10—12-ig özv. Jámbori Erzsébet u. 8.

Egyetemi hallgató jutányosan előkészítmény vizsgára. Perfekt román, német, francia. Esetleg ellátás ellenében Cím a kiadóban.

Gouvernante, idősebb urinő, nevelőnek ajánlkozok uricsaládoz. Perfekt francia, német. Kitűnő zongoratanárnő. Cluj Motilor 143.

Az Egyesült Nagyváradi László Hunyady Gőzmalom Rt. nagyváradi telepe és a garabosi (Bánát) malombértelepe szőre azonnalra erdélyi képviselőt képviselő székkel, ki gyártmányait eladásával foglalkoznak. Csakis olyan szakmabeli egyének pályázzanak, mint malomügyvők már működtek az erdélyi vevőkört ismerik és kiknek munkjukban áll nagyobb összegű készpénzöt díköt teljesíteni. Ajánlatok „László malom, Nagyvárád” címre küldendők.

Két szoba — irodának, orvosi rendelőnek rendkívül alkalmas — nagyon olcsó azonnalra kiadó. Deák Ferenc u. 9.

Jófogalmu, bevezetett vegyeskereskedés, betegség miatt, kiadó. Biztos megélhetés. Értekezni: M. Kozák börtönben, Piata Mihai Viteazul (Széchenyi) 14. szám.

Különbejárati csinosan butorított szoba kiadó Kepesnél, Wesselényi M. 4. I. emelet.

Gyógyszerészhallgató tanítványt középiskolai tanulókat vizsgára előkészítő Sürögő ajánlatokat „Szerény díjazás” ígére a kiadóhivatalba kér.

Sürögősen keresek megvételre Rousseau Mosse-féle címtárt használtan. Ajánlatok „Cultura” Valea lui Mihai.

Nagyváradon teljes ellátásra elfogadott uricsalád középiskolás urileányt a dőszoba- és zongorahasználattal. Bernad Antalné Oradea, Str. Cantemir (Béla ödön ucca) 42., I. 7.

Kiadó azonnalra 2 szoba konyha mellékhelyiségekkel.

3 szoba, konyha, fürdőszoba, komfortos lakás október 1-re kiadó. Érdeklődjön Simon M. Lajos szabóüzletében, Jókai u. 11. szám.

XIV. ÉVF.
Cluj—Kö
augusztus
5691

As Uj Kelet az és bászai az nap
Cikkeink után forrás megjelölés
Kéziratokat ne megőrzésükre

Laval

Irta: Jul
Az utóbbi napokban azt a me hogy Franciaország katonai és gyarm pontján van. Ezt egykori német kü danken über Deu lemes művében, a bek között a köve ciaoországáról:

A történelem kaiban sem volt ságának ereje oly Reméljük, hogy a szemle meg fe amely a háboru b nyeinek meggyógy

Ez a kivánság pokban is, amely láttak abban, hog kenységét és hius Franciaország tők mával bizonyos fel kor rögön szemér helyzetével brutáli arról van szó, hog gitséget nyújt M kölcsön felvételé az összeomlástól angol napilap a k információjának: gint annektál egy ban Franciaország venni ebben a seg nyomban kikiáltan ben semmi érdeklő Középeurópa sorsa

Laval miniszte Londonba és bará lehetővé teszik, ho sebb részleteiről is A háboru óta egy sem volt ilyen kén den szem feléje ir állott volna, hogy nemcsak a konferen sa meg, hanem a hausset idézzen el volna mondanía: h esőnt adni. De e fikció lett volna, nem a kormányé. J

vöké. A francia m rüen és brutális volna, hogy nem a szinüleg ez is tört niszterelnök azok a hatalom elkáprá foszt egészséges lő döntő órákban azo terelnök becsülete középfranciaország honnan származik val ahhoz a döntés amelyet a francia és a nemzeti érdek részletét sem áldoz tételeken kívül, am elő magának. A mi ba lépésének első esen tudatában vo rópa gazdasági pro kos mértékben probléma és tud hogy ebben az erk Francia-német kapo fontosabb szerepet. nök mentesítette m ettől és teljes ösz roppant nehéz pro magát, hogy a két özelebb hozza. Fig